

Fieldmanager

Vakblad voor Sportveldbeheer

Arie Doldersum: 'Verdichting wordt onderschat in Nederland!'

SV100 goed ontvangen • Der Lindner aus Tirol • Kunstgras trapveldje gaat ook water reinigen in Zuid-Afrika • MUG-gemeente • Spelers vroegen zelf om hybrideveld • Het is mijn veld is te zacht en te kwetsbaar • BTW aftrek gewoon • Hybride velden • Imants Shockwa Sprenkelaar • Gravel ligt onder schot!

WEEKVANHETONKRUID.NL
WEEK
VAN HET
ONKRUID

Vitalphos: De enige duurzame Nederlandse fosfaatmeststof

Marathon Vitalphos op buitensportaccommodaties Jos Scholman

Sinds de introductie van Marathon Vitalphos, in mei 2014, is Aannemingsbedrijf Jos Scholman uit Nieuwegein gestart met het gebruik van Marathon Vitalphos op de buitensportaccommodaties die ze in haar beheer heeft. In gesprek met kersverse Fieldmanager of the Year Theo van Rossenberg (die werkzaam is voor Jos Scholman), Jos Scholman jr. en Bart van Kollenburg van Vos Capelle worden de ervaringen met Vitalphos besproken.

Auteur: Jop van Steen

Het is eind november, de winter is officieel nog niet ingetreden, maar het voelt vandaag wel zo aan. We zijn te gast bij Aannemingsbedrijf Jos Scholman in Nieuwegein. Gelukkig worden we meteen uitgenodigd voor een warm kopje koffie in de kantine van het indrukwekkend grote bedrijfspand. Sinds twee jaar hebben ze dit pand betrokken en het staat symbool voor de groei die Jos Scholman de afgelopen jaren heeft doorgemaakt. Vanaf de start in 1975 is Jos Scholman inmiddels uitgegroeid tot een groot aannemingsbedrijf in de grond-, weg- en waterbouw en sport- en cultuurtechniek. Vanuit een groot en efficiënt ingericht bedrijfspand wordt er met het zeer veelzijdige, eigen machinepark door zo'n 200 mensen gewerkt aan de realisatie van tal van projecten. Een deel van dat personeel wordt ingezet op de sportafdeling die zich gespecialiseerd heeft in aanleg, onderhoud en renovatie van alle soorten buitensportaccommodaties. In een straal van plusminus 100 kilometer rond Nieuwegein hebben ze zo'n 400 velden in hun beheer.

Focus op kwaliteit

Vanaf 2009 staat Vos Capelle hen bij wat betreft de advisering en levering van meststoffen voor

de sportterreinen en sinds 2010 is Vos Capelle hun exclusieve leverancier. De focus van Vos Capelle ligt hierbij op het leveren van kwaliteit, van de juiste producten passend bij de vraag van de bodem en de grasplant. Dus niet zo veel mogelijk verschillende meststoffen slijten bij Jos Scholman maar juist dat product adviseren waar een bepaald sportveld op dat moment het meest bij gebaat is. Een uitgekiend meststoffenpakket zorgt ook op de velden voor een positieve uitwerking. De meststoffenstrooier hoeft dan minder vaak te worden ingesteld wat de kans op strooifouten aanzienlijk vermindert. Fieldmanager of the Year Theo van Rossenberg: "Op basis van bodemanalyses en metingen op locatie wordt de meststof bepaald. Het gaat om de inhoud van het product en wat je ermee kan, waarbij iedere meststof zijn voor- en nadelen heeft." Met meer dan 35 jaar ervaring in de benen weet Theo waarover hij praat en met Jos Scholman jr., projectleider Sport & Recreatie, zit hij voortdurend samen om een optimale prijs-kwaliteit verhouding te bewerkstelligen. Jos: "Het uiteindelijke doel is natuurlijk voor zo min mogelijk geld, zo hoog mogelijke kwaliteit te leveren. Veel van onze opdrachtgevers hebben een beperkt

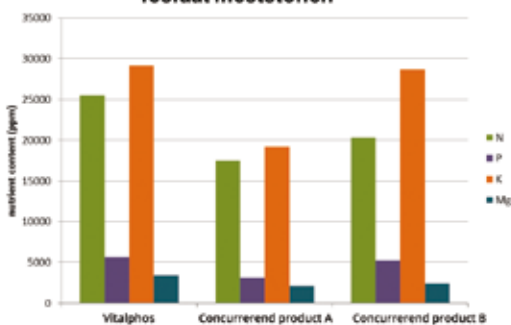

V.l.n.r. Bart van Kollenburg, Theo van Rossenberg & Jos Scholman jr.

budget, maar willen natuurlijk wel een sportveld van topkwaliteit. Wij kunnen hen dat bieden. Het fijnste is dan wel dat er bij opdrachtgevers ruimte is voor innovatie, dat men openstaat voor nieuwe ontwikkelingen".

"En zo is het gebruik van Vitalphos ook begonnen" vult Bart van Kollenburg aan. Bart is verkoopadviseur voor openbaar groen, sportvelden en golfbanen bij Vos Capelle. "Melspring had de duurzame fosfaatmeststof ontwikkeld en de resultaten van proeven van Maurice Evers van onderzoeksinstituut Dutch Outdoor Concepts waren uitstekend. Een duurzame bedrijfsvoering

Blad analyse 6 weken na toedienen fosfaat meststoffen

stimuleren bij onszelf en onze klanten is verankerd in onze missie en visie. Hier handelen we dan ook naar en we omarmen graag innovatieve duurzame oplossingen. Zodoende hebben wij Vitalphos geïntroduceerd. Bij Jos Scholman is er altijd ruimte om te sparren over welke meststof de juiste is voor de sportvelden. Ze staan zeker open voor nieuwe concepten, zo lang je maar onderbouwt waarom je een bepaalde meststof wilt gebruiken”.

Goede ervaringen met Vitalphos

Sinds de introductie in mei 2014 is Jos Scholman gestart met het gebruik van Vitalphos bij de renovatie van een 20-tal sportvelden. Theo: “We kozen in eerste instantie voor renovatievelden omdat Vitalphos zorgt voor een dicht net van haarwortels, waardoor de opnamecapaciteit van de belangrijkste voedingselementen toeneemt en snel een dichte grasmat met structuur wordt gevormd. En zo is het ook uitpakket. Bij de velden die we hebben gerenoveerd is Vitalphos goed aangeslagen en is er een stevige, intens groene grasmat ontstaan. Wel dient te worden gezegd dat je pas over een paar jaar echt kunt oordelen over de kwaliteit van de grasmat. Het jaar 2014 was natuurlijk een erg bijzonder jaar, qua weer is het een erg zacht jaar geweest en in augustus hebben we te maken gehad met een extreem natte periode. De kleur van het gras is erg goed, alleen is de groei van het gras iets te lang door gegaan. Maar dat heeft met het weer te maken. We zijn razend benieuwd hoe de gerenoveerde sportvelden er de komende jaren bij zullen liggen”.

De gepatenteerde langwerkende NP meststof heeft een snelle startwerking en daarbij een werkingsduur van 3 tot 4 maanden en kan meerdere jaren achtereen gebruikt worden. Jos Scholman jr.: “Het is essentieel om continuïteit te bieden, een grasmat is gebaat bij een meststof waarbij voedingsstoffen gelijkmatig en in de juiste vorm

Marathon Vitalphos NP 4-20+11MgO

De wereldvoorraad aan fosfaat is eindig. Gebruik van organische bronnen waar fosfaat in zit is een van de manieren om fosfaat te recyclen. Samen met Waterstromen werkt samen Melspring aan deze duurzame vorm van fosfaat hergebruik. Vitalphos is het eerste product uit deze samenwerking. Een gekorrelde meststof die een snelle reactie geeft in het gewas en die de plant langdurig fosfaat levert.

- Hergebruikt fosfaat van plantaardige oorsprong
- Sterke (haar-)wortel vorming en snelle zodevorming
- Verbetert opname andere voedingsmiddelen
- Vitaliteit boost

Gebruik

In- en doorzaai meststof voor snelle dichtgroei tot dichte zode. Licht onderwerken (Topchanger, Graden, etc.) levert actievere haarwortelvorming en uitstoeeling op.

Dosering

300 tot 400 kg per ha, eventueel herhalen als topdressing indien gewenst.

Verpakking

40 x 25 kg polyethyleen zak op pallet, of 500 kg big bag.

en verhouding worden aangeboden”. Het fosfaat uit struviet in Vitalphos is zowel direct als over een langere periode beschikbaar en de organische stof zorgt voor een dynamisch bodemleven. Een dynamisch bodemleven met zo min mogelijk ziektes, een factor dat de continuïteit op de tocht kan komen laten staan. Vitalphos pretendeert de microbiële balans in de bodem, door de lage C/N waarde te verschuiven van schimmel- naar bacteriedominantie, met verminderde ziektedruk als resultaat. Jos: “Bij geen van de met Vitalphos behandelde velden hebben we last van ziektes gehad”.

100% natuurlijk product van Nederlandse bodem Bart: “De essentie van het verhaal is dat de eerste ervaringen met Vitalphos erg positief en veelbelovend zijn. Vitalphos is minstens net zo goed als concurrerende meststoffen. De velden liggen er prachtig bij...”, “En...” valt Theo hem in de rede, “het is een 100% natuurlijk product”. Voor het product Vitalphos wordt fosfaat gebruikt dat vrijkomt uit gerecycled aardappelwater. Hierdoor heeft het gebruik van de duurzame fosfaatmeststof Vitalphos een lage ecologische voetafdruk (carbon footprint). Theo: “Richting 2020 komt de EU met wet- en regelgeving dat het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen tot een minimum gaat beperken. Hoe we hier mee omgaan? Je hebt geen andere keuze dan er in mee te gaan. Gelukkig zijn er genoeg manieren om hierop in te spelen en Vitalphos is hierbij een uitstekende optie”.

De drie mannen zijn het er verder over eens dat het ook echt een pre is dat Vitalphos in Nederland geproduceerd wordt. Jos: “Je haalt geen meststof uit een land hier ver vandaan. Nee, het wordt gewoon hier op Nederlandse bodem geproduceerd”. Bart: “Daar mag je best trots op zijn!”

Trots is ook Jos Scholman jr., op het enorme bedrijfspand van Aannemingsbedrijf Jos Scholman in Nieuwegein. Na het interview geeft hij ons nog een rondleiding waarbij hij uitgebreid vertelt over de machines die worden ingezet bij de activiteiten van Jos Scholman en waar alle materialen en producten die er gebruikt worden opgeslagen staan. En voordat we de novemberkou weer mogen trotseren lopen we nog tegen de pallet aan met daarop de zakken met die ene meststof daarin waar het vandaag allemaal om draaide: Vitalphos.

Sportveldgras opnieuw uitgevonden

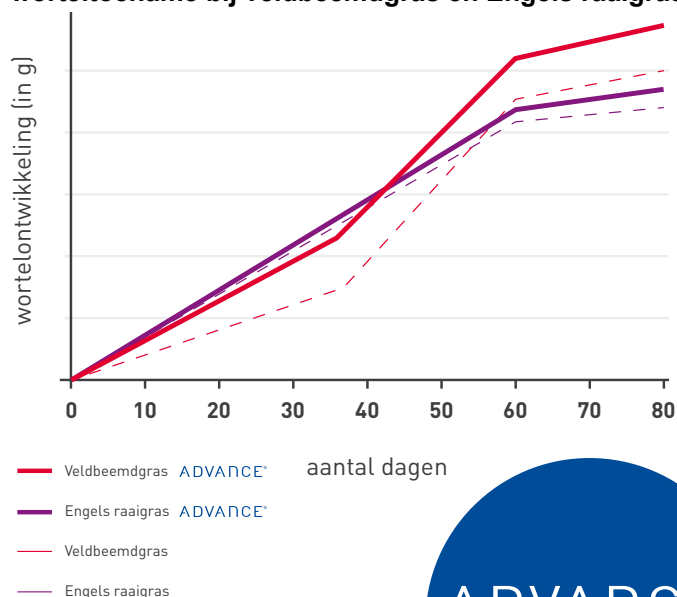
Tot 60% méér wortelmassa met unieke Advance-worteltechnologie!

Advanta introduceert de nieuwe revolutionaire wortel- en kiemtechnologie Advance voor sportveldgrassen. Door Advance profiteren zowel veldbeemdgras als Engels raaigras van een sterk verhoogde bewortelingsintensiteit en explosieve scheutgroei. Het is de eerste zaadtechnologie in Nederland toegepast op het gehele sportveldmengsel, met een wetenschappelijk bewezen effect op de ontwikkeling van de ondergrondse delen van de grasplant. Hierdoor krijgen we stabielere velden die beduidend meer speeluren verdragen en bovendien efficiënter omgaan met water en nutriënten. Advance is vanaf nu leverbaar op de zes premium sportveldmengsels van Advanta: Hattrick, Stadion, Olympic, Recover 1, Victoria en Recover 3. Meer informatie is te vinden op www.advantaseeds.nl.

ADVANCE MENGSELWIJZER

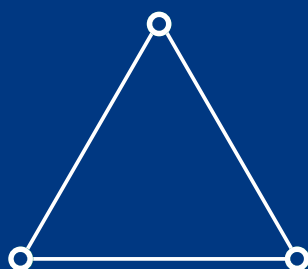
Sportveldmengsel		Samenstelling
HATTRICK	ADVANCE®	75% veldbeemdgras 25% Engels raaigras
STADION	ADVANCE®	50% veldbeemdgras 50% Engels raaigras
OLYMPIC	ADVANCE®	25% veldbeemdgras 75% Engels raaigras
RECOVER 1	ADVANCE®	25% veldbeemdgras 75% Engels raaigras
VICTORIA	ADVANCE®	15% veldbeemdgras 85% Engels raaigras
RECOVER 3	ADVANCE®	100% Engels raaigras

worteltoename bij veldbeemdgras en Engels raaigras

Drievoudig werkingsmechanisme

CYTOKININEN, AUXINEN
EN GIBBERELLINEN
mobiliseren zaadreserves
en bevorderen wortelaanleg,
celindeling, celvergroting en bladgroei

ELEMENTAIRE
NUTRIËNTEN
fungeren als
primaire energiebron

BIOSTIMULATOREN EN
ENZYMATISCHE STOFFEN
leiden aanvoer en benutting van
voedingsstoffen in goede banen

Wetenschappelijk onderzoek levert het bewijs

In laboratorium-, kas- en veldproeven is uitvoerig onderzoek gedaan naar de wortelgroei van Engels raaigras en veldbeemdgras en de effectiviteit van de nieuwe Advance-technologie. De onderzoeken tonen aan dat graszaad met Advance-coating aanzienlijk meer wortelmassa vormt. Veldbeemdgras met Advance geeft een gewichtstoename van meer dan 60% en Engels raaigras met Advance laat een toename van meer dan 40% zien. In de gehele toplaag is het wortelvolumen groter en in de bovenste 15 cm is er duidelijk meer horizontale wortelontwikkeling. Resultaat: een sportveld met supersterke grip voor zeer veel speeluren.

Kijk voor alle informatie over Advance en de unieke kennismakingsactie op www.advantaseeds.nl

ADVANTA®

30 Van Orsouw: 'Onze terreinknechten hebben dagen nodig om speelschade te herstellen'

Per 1 januari 2015 gaat de Participatiewet in. Aanzienlijk meer taken worden van gemeenten naar sportverenigingen overgeheveld.

Problemen zoals beheer en onderhoud worden het pakkie-an van de clubbestuurder. Dat merken wij op de Fieldmanager-redactie: bestuurders bezoeken grasdagen, winnen informatie in over kunstgras en maken zich proactief zorgen over hun veld. Een ingezonden brief van een clubbestuurder, Jos van Orsouw uit Oss, is daarvan een goed voorbeeld.

Colofon

Fieldmanager -een uitgave van NWST NeWSTories
bv- wordt in een gemiddelde oplage van 1.900
exemplaren verspreid onder sportveldbeheerders in
dienst van gemeentes, sportclubs en aannemers.
Fieldmanager is het belangrijkste Nederlandse
vakblad voor sportveldonderhoud waarbij de
praktisch ingestelde vakman centraal staat.

Redactie & commercie

NWST NeWSTories bv
Fransesstraat 41
6524 HT Nijmegen
T 024-3602454
F 024-3602464
I www.fieldmanager.nl
M info@fieldmanager.nl

Hoofdredacteur: Hein van Iersel

Vakredacteur: Kelly Kuenen (santi@nwst.nl)

Advertenties: Alberto Palsgraaf (alberto@nwst.nl)
Peter Jansen (peter@nwst.nl)

Vormgeving: Marie Cecile Oosterhout

Abonnementen

€69,- per jaar. De abonnementsperiode loopt van
1 januari tot en met 31 december van ieder jaar en
uw abonnement zal jaarlijks automatisch worden
verlengd, tenzij uw schriftelijke wederopzegging
uiterlijk 31 oktober voorafgaand aan de nieuwe
abonnementsperiode in ons bezit is.

ISSN: 2212-4314

Alle auteursrechten en databankrechten ten aanzien
van (de inhoud van) deze uitgave worden uitdrukkelijk
voorbehouden. Deze berusten bij Fieldmanager c.q. de
betreffende auteur. Niets uit deze uitgave mag zon-
der schriftelijke toestemming van de uitgever worden
verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van
druk, scan, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan
ook. Fieldmanager wordt tevens elektronisch opgeslagen
en geëxploiteerd. Alle auteurs van tekstbijdragen in de
vorm van artikelen of ingezonden brieven en/of makers
van beeldmateriaal worden geacht daarvan op de hoogte
te zijn en daarmee in te stemmen e.e.a. overeenkomstig
de publicatie- en/of inkoopvoorwaarden. Deze zijn bij de
redactie ter inzage of op te vragen.

38 Bernard van den Bosch: 'Hybride velden zijn geweldig, maar vereisen wel ander beheer'

Het laatste jaar komen hybride velden
als tussenoplossing tussen kunstgras en
natuurgas weer wat nadrukkelijker in
beeld. Hybride combineert the best of both
worlds: het gevoel en de natuurlijke koeling
van echt gras én de sterkte en bespelings-
duur van kunstgras. Maar, zo waarschuwt
Bernard van den Bosch, het vereist wel een
ander beheer.

20 Kunstgras trapveldje gaat water reinigen in Zuid-Afrika

Een consortium van Nederlandse bedrij-
ven heeft zijn krachten gebundeld in
een nieuw product, een kunstgrasveld
dat tevens water reinigt. Nederlandse
kennis doet de VOC-mentaliteit weer
gloriëren.

en verder

Acueel

- 8 Nieuws
- 17 SV100 goed ontvangen
- 26 Spelers zelf vroegen om hybrideveld
- 46 Btw en sportaccommodaties:
een nieuw Sportbesluit

Achtergrond

- 18 Ja, ich bin der Lindner aus Tirol
- 35 BTW aftrekken mag gewoon
- 54 Perfect Pitches part IV

Column

- 50 Gravel ligt onder schot
- 58 Hoofredactioneel

inhoud

42 TC Sprenkelaar maakt sportpark *future-proof* en kindvriendelijk

Tennisclub Sprenkelaar (TCS) heeft zijn tennispark volledig gerenoveerd. Tennisbanen zijn verschoven of hebben plaatsgemaakt voor andere banen. Met name voor de jongere leden van de Apeldoornse tennisvereniging is het tennisaanbod vergroot. En dat werpt volgens bestuurslid John Reinders vruchten af. 'We merken nu al een toenemende belangstelling voor onze tennisvereniging.'

24 Drie sportvisies op een kussen, daar slaapt de duivel tussen

Het samenvoegen van meerdere gemeenten betekent ook het samenvoegen van twee sportvisies. De ene gemeente heeft dit strak geregeld, bij de andere gemeenten moet er nog het een en ander worden gestroomlijnd. In het kader van bezuinigingen moet er gezocht worden naar creatieve oplossingen om tot een nieuwe sportvisie en -beleid te komen. Hoe pakt een gemeente dit aan? Gemeente Groesbeek vertelt hoe haar beleid opnieuw vorm krijgt na een privatiseringslag en de fusie met Millingen en Ubbergen.

40 Fieldmanager Arie Doldersum: 'Verdichting wordt onderschat in Nederland!

De sportveld- en golfbaanbeluchter Shockwave van Imants bestond al, maar nu is hij behoorlijk verbreed. Begin dit jaar reed hij al rond in het buitenland, maar Hofstede Timmerman uit Staphorst heeft hem als eerste in Nederland verkocht. Sinds deze herfst rijden de eerste extra brede Shockwaves op de Nederlandse velden. Voordeel: de trekkerbanden rijden de zojuist beluchte grond niet meer vast.

Nieuws

KNVB presenteert brochure over ziektes en plagen in natuurgras

De KNVB presenteert de brochure 'Ziekten, plagen en ongewenste gewassen op grassportvelden', waarmee de lezer alles te weten kan komen over de grasmant. De brochure kwam tot stand in samenwerking met Grontmij en Barenbrug Holland bv. Het ministerie van Economische Zaken heeft in september 2013 aangekondigd het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen op sportvelden binnen afzienbare termijn te willen verbieden. In de brochure 'Ziekten, plagen en ongewenste gewassen op grassportvelden' speelt de KNVB hierop in. Hiermee kunnen ziekten, plagen en ongewenste gewassen worden herkend en bestreden zonder het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen. Sterker nog: ziekten, plagen en ongewenste gewassen kunnen worden voorkomen, waarbij de kwaliteit van de velden hoog kan blijven. De brochure bestaat uit drie hoofddelen: Onkruiden en ongewenste grassen, Insecten en plagen en Overige ziekten en plagen. In de brochure staat alles wat een veldgebruiker moet weten om plagen en ziekten te herkennen en te voorkomen. Het geheel is geïllustreerd met foto's, zodat de lezer de betreffende ziekten en plagen direct kan herkennen. Barenbrug Holland leverde samen met Grontmij de nodige foto's en informatie aan. 'Veel clubs zijn geprivatiseerd of werken met vrijwilligers. De brochure is toegankelijk geschreven, zodat juist deze groep wordt voorzien van informatie', aldus Jan van de Boom van Barenbrug. De brochure is te vinden op de site van de KNVB.

Eigen vermogen gemeenten

Het eigen vermogen van gemeenten liet in 2013, ondanks de economische crisis, een lichte stijging zien. Dat blijkt uit een analyse van Deloitte op basis van jaarrekeningen en begrotingen van gemeenten, waterschappen en provincies. Waar het eigen vermogen van gemeenten licht steeg, steeg dat van provincies de afgelopen jaren juist flink. Dit zou vooral komen door de verkoop van deelnemingen in energiebedrijven. Hoewel het eigen vermogen van gemeenten in 2013 toenam, was het niet zonder meer een

rooskleurig jaar. Lokale overheden, waaronder gemeenten, hebben leningen afgesloten, waardoor hun schuld is gestegen. Volgens Deloitte is de nettoschuld van lokale overheden sinds 2009 toegenomen van 16,9 miljard naar 24,9 miljard euro. Voor de brutoschuld is dat 65,2 miljard, ten opzichte van 60,6 miljard in 2009. Volgens Rein-Aart van Vught, partner bij Deloitte, hebben middelgrote en grote gemeenten het relatief zwaar. Zij zijn zwaar getroffen door de crisis en hebben grote verliezen op grondexploitatie geleden. 'Dit heeft een nadelig effect op het eigen vermogen en de nettoschuld van deze gemeenten', aldus Van Vught.

Onderzoek kwaliteit veldlijnen

Novap Sure Line wil een onafhankelijk bureau opdracht geven om onderzoek te doen naar de kwaliteit van veldbelijning op de Nederlandse markt. 'We willen verschillende kwaliteitsaspecten van veldbelijning in kaart brengen', vertelt Suzan Helge van De Breyendaal Groep, waar Novap Handelsmaatschappij bv, Novap bv en Dutch Safety Industry bv onder vallen. 'Marktpartijen melden vaak bepaalde kwaliteitseisen. De consument weet vaak niet precies hoe het in elkaar zit en gaat uit van de verkoopspecificaties. Wij willen daarom nagaan welke kwaliteit aanbieders leveren en of die overeenkomt met de in reclameuitingen genoemde kwaliteit. Zo willen wij bijvoorbeeld nagaan hoe lang veldlijnen blijven liggen. Meer informatie over het onderzoek is halverwege april te vinden op www.sportveldbelijningen.nl.'

MVV Maastricht stapt ook over op kunstgras

Voetbalclub MVV uit Maastricht speelt vanaf komend seizoen zijn wedstrijden op kunstgras. Vanaf het nieuwe seizoen 2015-2016 zal MVV Maastricht zijn thuiswedstrijden afwerken op kunstgras. De gemeente Maastricht maakte op 10 februari bekend dat er een akkoord is over een kunstgrasveld in Stadion De Geusselt. MVV Maastricht is zeer content met het besluit van de gemeente Maastricht. Algemeen directeur Frans Erens: 'Dit schept enorm veel mogelijkheden voor MVV Maastricht. Zowel het eerste elftal als de jeugd van MVV Maastricht en Maastricht United zal gebruik gaan maken van het kunstveld voor wedstrijden en trainingen. Een enorme vooruitgang. Daarbij centraliseren we tevens onze teams, wat weer goed is voor het clubgevoel. Verder betekent deze beslissing dat er elders op het Geusselpark weer ruimte ontstaat voor de amateurclubs, waarmee we de afgelopen jaren overigens ontzettend goed hebben samengewerkt. Onze dank daarvoor!' De gekozen constructie is mogelijk door de aanleg van een kunstgrasveld in het Geusselt Stadion voor MVV. MVV traint nu nog met meerdere teams op het sportpark. De realisatie van een kunstgrasveld betekent dat meerdere activiteiten van MVV in het stadion geconcentreerd kunnen worden, waardoor er meer capaciteit vrijkomt op de voetbalvelden voor de drie amateurvoetbalclubs die op het park spelen.

MVV had al eerder aangegeven een kunstgrasveld te prefereren, mits dat niet tot een onacceptabele kostenverhoging zou leiden. Voor de gemeente gold budgettaire neutraliteit als belangrijke voorwaarde. Er is daarom verkend of de aanleg van een kunstgrasvoetbalveld in het stadion en de realisatie van een vierde hockeyveld gecombineerd konden worden. De technische realisatie van kunstgras in het stadion blijkt geen probleem. Bovendien heeft onderzoek uitgewezen dat het beheer en het onderhoud van het kunstgrasveld in het stadion kunnen worden betaald uit de huurinkomsten van de stichting MVV, zonder dat een tariefsverhoging aan de orde is.

Vitalphos

**Snelle dichtgroei
door sterke
wortelontwikkeling**

melspring

www.greencare-concept.nl

Nieuwst gras- en bodemsensor

Op de Britse Bigga Turf Management Exhibition 2015 presenteert GrasMeesters, samen met Stevens Waters uit de VS en Greentech Sportsturf uit het VK, de Pogo Turf Pro.

De Pogo Turf Pro is een draagbare en draadloze sensor voor gras en bodem. Met het apparaat kan op elke locatie op de golfbaan of het sportterrein de EC-waarde, het bodemvocht en de temperatuur gemeten worden. Daarnaast kent het nog diverse andere bruikbare functies voor het monitoren en beheren van de golfbaan of het sportveld. Naast het feit dat de meetwaarden direct in het veld af te lezen zijn, werkt de sensor met de Pogo-app als datasysteem voor het verzamelen, opslaan en zichtbaar maken van de gras- en bodemconditie over een langere periode. GrasMeesters verzorgt de distributie van de Pogo Turf Pro voor diverse Europese landen, waaronder Nederland en België.

Sportbranche overlegt over emvi-voorwaarden

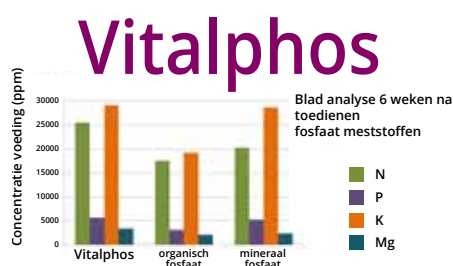
Na een aanvankelijke jubelstemming over emvi-aanbestedingen, lijkt ook deze gunningswijze meer en meer onder vuur te komen liggen. Het overheersende gevoel in de markt is dat emvi eigenlijk oude wijn in nieuwe zakken is. Aannemer en opdrachtgever moeten nu aan

meer administratieve criteria voldoen en maken daarbij meer kosten, maar nog steeds is de laagste prijs meestal de doorslaggevende factor. Daarom ging op 4 februari op initiatief van Jaap Nieuwenhuis van B.A.S. Begeleiding en Advies

Tweede editie GroenTechniek Holland 2015

'Na de succesvolle eerste editie in 2013 zijn de voorbereidingen gestart voor de tweede editie van GroenTechniek Holland. Deze tweejaarlijkse grootste groene vakbeurs van Nederland biedt van 8 tot en met 10 september een *one-stop shop* voor iedereen die actief is in de groene openbare ruimte, de publieke stedelijke ruimte en op sport-, golf- en recreatieterreinen. Met fabrikanten, agenten, importeurs en exporteurs, maar ook met dealers, groothandelsbedrijven, uitgeverijen en overige dienstverleners', aldus beursmanager Willem Bierema van GroenTechniek Holland BV, een volle dochter van Fedecom. 'Deze outdoorlocatie is voor zo'n evenement voor de groensector optimaal, vanwege de grote gelijkenis met de dagelijkse werkomgeving. Bovendien biedt deze locatie naast expositie-

**Verhoogt
beschikbaarheid
nutriënten**

melspring

www.greencare-concept.nl

Sportterreinen een aantal aannemers en leveranciers van kunstgras in overleg over emvi-aanbestedingen. Daarbij was het uitgangspunt de door B.A.S. gehanteerde emvi-voorwaarden. Tijdens het overleg is gesproken over verbetering van het systeem en de emvi-vragen. Hiermee kan zowel B.A.S. als adviseur, als de opdrachtgever en de aannemer een soepel verlopende aanbesteding met een goede prijs-kwaliteitverhouding tegemoet zien. Waarschijnlijk krijgt dit overleg in het najaar van 2015 een vervolg.

Vitalphos

**Bevat 100%
teruggewonnen
fosfaat**

melspring

www.greencare-concept.nl

Kunstgrasveld beschadigd of aan vervanging toe?

Specialist in:

- Repareren (brand)schade
- Vervangen doelgebieden
- Verwijderen kunstgras toplaag
- Scheiden kunstgras/infill

Bel
(0320)
214145

KSP
www.ksp-kunstgras.nl

DSV zaden nr. 1!

- + hoogste bespelingstolerantie
- + hoogste standvastigheid
- + grootste herstellingsvermogen
- + hoogste resistentie tegen Voetrot

DSV zaden beschikt over de beste grasrassen van Nederland. O.a. Eurodiamond, Eurocordus, Eurosport zitten in de mengsels die onder de merknaam Euro Grass worden vermarkt. Euro Grass mengsels: de beste investering om velden optimaal in- of door te zaaien!

**Groei door
innovatie**

www.dsv-zaden.nl

COMPO EXPERT

**UW GRASMAT GENIET
MET FLORANID®**

De complete, hoogwaardige
korrelmeststof voor uw
voetbalveld.

Met stikstof onder de vorm van Isodur®. Dit geeft een optimale benutting van de stikstof, waardoor een rustige groei gedurende 3 à 4 maanden bekomen wordt. Door de Isodur® stikstof wordt uitspoeling vermeden.

Ook verkrijgbaar in microgranulaatformulering, geschikt voor kort en frequent gemaaid gazons.

Nederland:
Harry van het Hof
harry.vanhethof@compo.be
06/836 047 65

België:
Paul Mertens
paul.mertens@compo.be
0497/58.89.02

Jo Verschueren
jo.verschueren@compo.be
0497/58.89.31

WWW.COMPO-EXPERT.BE

Nieuws

ruimte ook volop ruimte voor kennisoverdracht en demonstraties om alle machines live te testen. We bieden de bezoeker kortom een unieke groene totaalbeleving', aldus Bierema. Beursmanager Bierema: 'Deze opzet, in combinatie met deze locatie, biedt veel voordelen. Het omvangrijke evenementterrein Walibi ligt centraal in Nederland, midden in een van de mooiste groene gebieden van het land, de Flevopolder. Vanuit alle windstreken is het evenement prima bereikbaar en er is volop parkeergelegenheid voor deelnemers en bezoekers. Het terrein biedt uitstekende mogelijkheden voor zowel overdekte exposities als demonstraties buiten. Op dit outdoor-vak-evenement kan de groenprofessional, in een omgeving die grote gelijkenis vertoont met zijn dagelijkse werkomgeving, de maaiers, trekkers, machines en apparatuur niet alleen zien, maar ook horen en voelen, zodat alle zintuigen worden geprikkeld. Het mechanisatienieuws op het gebied van beheer, onderhoud en inrichting van de openbare ruimte komt zo letterlijk tot leven. Daarnaast is er volop ruimte voor kennisoverdracht door middel van lezingen en bijeenkomsten.'

Rooden bouwt tweede vestiging in Nederweert

Rooden Landscape Solutions breidt de komende jaren zijn bedrijfsactiviteiten in Midden- en Noord-Limburg, Brabant en Belgisch-Limburg uit vanuit een nieuw te bouwen vestiging in Nederweert. Op het bedrijventerrein Pannenberg aldaar heeft Rooden eind 2014 een bouwtekening gekocht van circa 2500 m². Het bedrijfspand in Nederweert moet medio 2016 klaar zijn. 'Het was de meest logische stap voor Rooden om een vestiging in Noord-Limburg te realiseren', licht Roger Rooden, eigenaar en dga van Rooden Landscape Solutions, toe. 'Nu al beheren en realiseren wij veel groenvoorzieningen, buitensport- en recreatieaccommodaties in deze regio. Natuurlijk hebben wij de wens en de ambitie om daar nog veel meer projecten aan toe te voegen. Vanuit Meerssen – waar nu ons hoofdkantoor gevestigd is – is het soms lastig om die groei in de noordelijke regio's te verwezenlijken. Vandaar dat we ons gaan focussen op een tweede vestiging', aldus Rooden.

Buren krijgt toch geen Nationaal Tennis Centrum

De Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond (KNLTB) meldt op haar site dat het Nationaal Tennis Centrum (NTC) niet in Buren gebouwd zal worden. De bond en de gemeente Buren hebben geen overeenkomst bereikt.

De KNLTB had richtlijnen opgesteld waaraan het project moest voldoen, maar helaas blijken deze eisen niet haalbaar. Het NTC wordt daarom niet in Buren gerealiseerd. Het NTC moet faciliteiten van de KNLTB onder één dak brengen. Volgens algemeen directeur Erik Poel blijft de behoefte aan een Nationaal Tennis Centrum bestaan. Buren was sinds de selectieprocedure in 2012 de exclusieve kandidaat voor het project.

Husqvarna opent concept store

Producent Husqvarna heeft 17 januari zijn eerste concept store geopend in Stockholm. In de winkel wordt een assortiment aan Husqvarna- en Gardena-producten aangeboden. 'De Husqvarna concept store geeft klanten een unieke merkbeleving en geeft ons de mogelijkheid om consumentengedrag te bestuderen en zo dealers en retailers nog beter te trainen', vertelt Kai Wärn, president en CEO van de Husqvarna Group. 'De concept store biedt ons de kans om rechtstreeks met klanten te communiceren en nieuwe concepten uit te testen.' Husqvarna wil dat de winkel uiteindelijk gaat dienen als vergader- en opleidingscentrum voor dealers en medewerkers. 'We hopen dat de winkel een forum wordt voor onze dealers als ze meer over onze producten willen weten', aldus Pavel Hajman, president van de Husqvarna Divisie.

Overseeder DD-serie zaait met groefafstand van DRIE (!) cm

www.redexim.com

Gebr. Bonenkamp
030-6880999
info@gebrbonenkamp.nl
verti-drain@redexim.com

Redexim

De Peinder kan voor u verzorgen:

- Specialistisch- en regulier onderhoud van alle typen kunstgras sportvelden, waarbij o.a. dieptereiniging, alg- en mos bestrijding, reparaties en kleinschalige vervanging en vervanging van alle soorten infill.
- Rapportage van specialistisch onderhoud en adviezen voor eventuele aanvullende maatregelen.
- Groot- en regulier onderhoud van natuurgras, sportvelden en renovaties.
- Aanleg onderbouw van sportvelden, waarbij wij de sporttechnische laag keuring klaar opleveren.
- Aanleg en onderhoud van tennisbanen, zowel kunstgras o.a. smashcourt als gravelbanen.
- Aanleg en onderhoud van honk- en softbal velden met aroda/barotop toplagen.

Website: depeinder.nl Mobiel: 06-55860005 / 06-53204076

Projectleider sport: 06-10994281

VAN OOSTEN
BEREGENINGSSYSTEMEN

Vlotlaan 186 • 2681 TV • Monster
T 0174-670 230 • F 0174-670232
info@vanoostenberegening.nl

PERFECTIE IN BEREGENING Voor sportaccommodaties, siertuinen en parken

www.vanoostenberegening.nl

Specialist op het gebied van aanleg en onderhoud van sportvelden

Optimaal resultaat Scherpe prijs

Aannemingsbedrijf van Zijlen BV
Contactpersoon: P.J. van Zijlen

Lagehaarsedijk 9b
3455 RN Haarzuilens
T: 030-6771557
E: vanzijlenbv@vanzijlenbv.nl
lid BSenC

VAN ZIJLEN B.V.
AANLEG EN ONDERHOUD SPORTVELDEN
WWW.VANZIJLENBV.NL
TEL : 030-6771557

Nieuws

VGR presenteert

Mini Rotoknife

VGR Equipment presenteert een nieuwe beluchter, de Mini Rotoknife. Bewerking van het veld met de Mini Rotoknife zorgt voor een betere waterafvoer, beluchting en groei. De Mini Rotoknife heeft eenzelfde toepassing als zijn grotere broer. De machine maakt verticale banen en verbindt zo de toplaag van een veld met de dieper gelegen lagen. Het apparaat is geschikt voor zowel sportvelden als fairways. Zoals de naam al doet vermoeden, heeft de Mini Rotoknife een relatief kleine omvang. Het apparaat is daarom geschikt voor professionals die op zoek zijn naar een snelle, efficiënte maar tegelijkertijd ook compacte machine.

van Redexim door een aantal factoren bepaald. Het gewicht van de bezander is laag gehouden, doordat de hopper geheel van aluminium is gebouwd. De aandrijving van de band en de borstel geschiedt door de wielen, terwijl de machine wordt voortgetrokken. Hierdoor is het mogelijk de Rink-bezander door een elektrisch aangedreven voertuig te laten voorttrekken. Verder is de hoogte van de hopper laag gehouden, zodat deze gemakkelijk handmatig volgeschept kan worden en ook hier geen fossiele brandstoffen verbruikt worden. Omdat de werkbreedte groot is, 180 cm, hoeft er minder vaak op en neer gereden te worden.

inmiddels gevonden en getest. Het middel is KG Reiniger, een 100% biologisch product op basis van enzymen. Dit reinigingsmiddel kan wekelijks toegevoegd worden met een doseerpomp, een voordeel hiervan is dat dit vervuiling preventief tegen gaat. Wanneer er geen doseerpomp aanwezig is, is het ook mogelijk om het veld door middel van een tractor en spuitboominstallatie in te spuiten en na een periode het schoon te laten zuigen.

BSNC: Green Deal Sportvelden volop in ontwikkeling

Branchevereniging Sport- en Cultuurtechniek (BSNC) houdt zich actief bezig met duurzame gewasbeschermingsmiddelen. Samen met partners IenM, NOC*NSF, sportbonden, VSG, VHG, Cumela Nederland, VEWIN en Natuur- en Milieufederaties werkt de vereniging aan het opzetten van een 'Green Deal Sportvelden'. Dat meldt de vereniging op haar site.

Na een ledenpeiling is branchevereniging BSNC van mening dat een verbod op chemische middelen op korte termijn directe en aantoonbare effecten heeft op de kwaliteit, het gebruik en de beschikbaarheid van sportvelden. De vereniging is echter voorstander van chemievrij beheer op de langere termijn. In het kader van Green Deal Sportvelden wordt dan ook gekeken hoe sportvelden in 2020 chemievrij beheerd kunnen worden. De branchevereniging werkt samen met partners aan de inhoudelijke invulling van de Green Deal en een programma voor de periode tot 2020. De partners hopen de Green Deal in maart van dit jaar te ondertekenen.

Redexim introduceert de Rink 1200E

Redexim introduceert een nieuw type borstelbezander, die volgens opgave van dit bedrijf extreem duurzaam zou zijn. De duurzaamheid van de bezander wordt volgens Hessel Rozema

Biologisch reinigen van sportvelden

Na een aantal maanden te hebben getest op hockey watervelden, semi-watervelden, zand ingestrooide velden, graveltennisbanen, atletiekbanen heeft Van Oosten Beregeningssysteem een manier gevonden om sportvelden biologisch te reinigen. Het bedrijf heeft ervaring op het gebied van beregning van sportaccommodaties en is bekend met de vervuiling van kunstgrasvelden en graveltennisbanen. Gelet op het komend verbod op chemische bestrijdingsmiddelen is het bedrijf op zoek geweest naar alternatieven, deze zijn

GRAS GROEN RECREATIE
ADVIES SPORT

RENOVATIE SPORTVELDEN?

WIJ REGISSEREN
UW SPORT
ACCOMMODATIE
IN TOP CONDITIE

GRAS ADVIES IS
ONDERDEEL VAN
dag.nl

074 2020 258
www.grasadvies.nl

THE CHOICE OF CHAMPIONS.

WWW.THECHOICEOFCHAMPIONS.COM

#GREENFIELDS MX

WEEK VAN HET ONKRUID

DINSDAG 14 APRIL

GROEN-AANNEMINGSBEDRIJF PUNT B.V., ROTTERDAM

WOENSDAG 15 APRIL

SIGHT LANDSCAPING, HARDERWIJK

DONDERDAG 16 APRIL

DE GROENMAKERS B.V., DOETINCHEM

13:30 - 16:00 UUR

LIVE DEMO'S • BEHEERDERSFORUM • TOONAANGEVENDE SPREKERS

MELDT JE NU AAN!
WEEKVANHETONKRUID.NL

PRODUCTIVITEIT

Groundsmaster® 4000-D heruitgevonden

Hoge productiviteit
Zuinig met brandstof
Innovatief
Lage onderhoudskosten

100
A CENTURY OF INNOVATION

TORO

Count on it.

GROENTECHNIEK

Jean Heybroek

www.jeanheybroek.com

www.toro.com

Iedereen wint met Granulight®!

EEN OPHOOGMATERIAAL OP DE MARKT BRENGEN DAT WEINIG WEEGT EN TOCH IJZERSTERK IS, GEMAKKELIJK WATER DOORLAAT, STABIEL IS, NIET KLEEF, GOED VERWERKBAAR IS EN OOK NOG EENS ONGEVOELIG IS VOOR TEMPERATUURINVLOEDEN; DAT WAS DE SPORT, VONDEN DE ONTWERPERS VAN MARTENS EN VAN OORD. DAT GRANULIGHT® OOK NOG ALS ENIGE EEN GROEN LABEL ZOU VERDIENEN, KONDEN ZIJ TOEN NOG NIET BEDENKEN...

Veelzijdige favoriet

Inmiddels is Granulight® de grote favoriet bij de aanleg van sportvelden en paardenbakken, de fundering en omhulling van rioleringsbuizen en andere nutsleidingen. Ook bewijst het lichtgewicht materiaal zich bij tal van andere toepassingen zoals aanvulling achter damwanden, kunstwerken en bij het dempen van sloten en vaarten om ongelijke zettingen op te vangen.

Mens en milieu

Ook het milieu is blij met Granulight®. Het materiaal voldoet ruimschoots aan de gestelde normen en is dan ook probleemloos overal toe te passen. Bovendien is het materiaal duurzaam: zowel de winning, de logistiek als de toepassingen. Tot slot is onze lichtgewicht ook nog eens heel concurrerend geprijsd... Zo wint iedereen met Granulight®!

Meer weten over Granulight®?

Meer en technische informatie vindt u op www.granulight.nl

MVO
Martens en Van Oord

DUBOKEUR

SV100 goed ontvangen

De Grasgids is voor velen nog steeds leidend bij de keuze van rassen en mengsels. SV100 is in 2014 voor het eerst opgenomen in de Grasgids. Waarom is SV100 ontwikkeld? Dit mengsel is voornamelijk bedoeld voor sportvelden waar de rustperiode kort is. Door de uitloop van het seizoen met toernooien etc. worden veel fieldmanagers en gemeenten onder tijdsdruk gezet door herstelwerkzaamheden aan de sportvelden. Een rustperiode van zes weken is tegenwoordig geen uitzondering. Om veldbeemd (SV7, SV8) een kans te geven, hebben we toch al gauw acht tot tien weken rust nodig.

Auteur: Steven Wiersema, namens Plantum

Dit is dan ook de reden geweest om een kwalitatief hoogwaardig mengsel te introduceren voor een korte rustperiode. SV100 bestaat uit minimaal twee rassen Engels raaigras. Alle gebruikte rassen dienen in de Grasgids te staan onder 'Engels raaigras Sport'. Zo is de eindgebruiker zeker van de kwaliteit van het grasmengsel en heeft hij de beschikking over een grasmengsel dat een goede grasbezetting geeft, ook bij korte rustperiodes.

SV100 is speciaal geschikt voor velden met een korte rustperiode en voor trainingsvelden. Het herstellingsvermogen en de standvastigheid van Engels raaigras zijn hoog. Bij trainingsvelden is

de bespeling intensief en de herstelperiodes zijn kort. Voor deze velden is SV100 zeer geschikt.

2014 was het jaar van de introductie van SV100. Marktcijfers voor de eerste helft van 2014 geven aan dat de introductie succesvol was. SV7 is veruit het meest verkochte grasgidsmengsel; SV100 komt op de tweede plaats. Positief is dat men, ondanks de vele bezuinigingen in de sport, toch blijft uitgaan van de Grasgids om de kwaliteit van de sportvelden hoog te houden. Door het zaaien van rassen die onafhankelijk gescoord zijn, kan men een goede afweging maken en zo het juiste mengsel of de juiste rassen kiezen. Voor een mengsel van 100% Engels raaigras geeft SV100

handvatten voor kwaliteit bij een korte rustperiode en de mogelijkheid voor late of vroege doorzaai.

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5103

Ja, ich bin der Lindner aus Tirol

Oostenrijkse tractorfabrikant wil met nieuwe Lintrac een nichepositie op de markt veroveren

Google Lindner en je komt waarschijnlijk bij chocolade uit Oostenrijk uit. Toch is Lindner naast een populair chocolademerkt ook een naam om te onthouden voor tuin- en parktractoren. Het marktaandeel is jammer genoeg voor importeur Duport zo klein dat het amper terug te vinden is in de statistieken, maar de nieuwe Lintrac is om een aantal redenen de moeite waard. Dit vakblad maakte de reis naar Tirol om dit snoepje van de week te proeven.

Auteur: Joke Heikens

Lindner is in Nederland in de brede agrarische markt zo goed als onbekend. Jaarlijks worden hier tussen de vijf en tien van deze tractoren verkocht en die vinden hun weg voornamelijk naar de gemeentelijke markt, sportvelden en golfbanen. Wilco Elkind van Duport: 'Een Lindner is een echte specialistentractor, een machine voor fijnproevers. Een machine die vooral uit de verf komt als het bijzonder moet zijn. Tot nu toen bood het Oostenrijkse bedrijf Lindner de Geotrac en de Unitrac, een tractor en een transporter. Deze zomer heeft Lindner naast bovengenoemde machinelijnen een derde ijzer in het vuur gelegd: de Lindner Lintrac. Deze Lintrac is voornamelijk ontwikkeld als antwoord op de komst van de reformtractoren. In Nederland zijn deze cross-overs tussen een tractor en een *utility vehicle* niet al te populair, maar in de bergachtige Oostenrijkse condities is een reformvoertuig een serieuze optie en daarmee ook een serieuze markt.

Dat wil niet zeggen dat je de Lintrac een reformtractor mag noemen. Het is en blijft een volwaardige tractor, maar wel een waarbij de cabine meer tussen de wielen zit, in plaats van boven op de achterwielen zoals bij een traditionele tractor.

Ook de bodemvrijheid, die bij een reformtractor relatief laag is, is bij de Lintrac hetzelfde als bij een normale tractor.

Je zou de Lintrac verder kunnen omschrijven als een combinatie van een trekker, een bermmaaier en een zeer wendbare shovel. Door het compacte ontwerp en lichte gewicht brengt de Lintrac minder schade toe aan de ondergrond dan veel andere tractoren. Met het roetfilter in de motor voldoet hij alvast aan de Stage 3B-emissie-eisen. De meesturende achteras maakt de Lintrac zeer geschikt voor sportvelden en golfbanen.

Diepte of breedte

Ing. David Lindner, zoon van de algemeen directeur en hoofd verkoop, vertelt in het Duits: 'Onze eerste vraag was of we breder wilden worden in onze productrange, met grotere voertuigen, of dat we meer de diepte in wilden gaan. We zochten iets tussen onze tractor Geotrac en onze transporter Unitrac in, maar het moest wel op een tractor blijven lijken. Al brainstormend kwamen we op de Lintrac, die wel het uiterlijk van een tractor heeft, maar dan met een aantal belangrijke verschillen. Daarvan springt de cabine

het meest in het oog. Bij "normale" tractoren is de cabine op de grote achterwielen geplaatst. Bij de Lintrac zit deze tussen de voor- en achterwielen in. Dat is het meest opvallende aan de Lintrac. De vergelijking met de tractor blijft, door de grote achterwielen en de kleinere voorwielen. Zo combineerden we het beste uit twee werelden.'

Motor

Net als andere voertuigen van Lindner is ook de Lintrac voorzien van een Perkins motor met 102 pk motorvermogen en een CVT-transmissie. Bijzonder aan deze CVT-transmissie, die splinternieuw van transmissiefabrikant ZF komt, is dat de ingevoerde standaarden blijven staan, ook nadat je de trekker opnieuw opstart. Je hoeft de waarden dus niet iedere keer als je de Lintrac wilt gebruiken opnieuw in te voeren. Een beetje zoals favorieten op je mobiele telefoon, dus.

De transmissiebak is in eerste instantie speciaal voor Lindner door ZF ontwikkeld. Dat op zich was al een hele uitdaging voor ZF, omdat de bak lichter en kleiner moest worden om in de Lintrac geïntegreerd te worden. Hoewel de ZF-transmissie nu een belangrijk pluspunt wordt

voor de verkoop van de Lintrac, is het niet te verwachten dat de TMT09 CVT-transmissie binnenkort ook toegepast zal worden in tractoren van de concurrentie. Met gepast tandengeknars begrijpen de woordvoerders van Lindner dat. Als de ontwikkelingskosten van deze transmissie alleen op het relatief kleine aantal Lintracs zou worden omgeslagen, zouden de Lintracs veel te duur worden.

De continu variabele transmissie bestaat uit twee modules: een high-performance HST met 45 cc oliestroom en een planetair tandwielstelsel. De groepsmodule bestaat uit een dubbel koppelpakket, twee vooruitgroepen en een achteruitgroep. In tegenstelling tot zijn grote broers mist de transmissie een derde koppeling met revers-roterende bladen. Zo is hij compacter en lichter geworden.

De transmissie heeft vier rijstrategieën: PTO-modus, voetgas, eco-modus en pro-modus. Bij de laatste optie is alles handmatig in te stellen.

Ldrive

De Lintrac schakelt net zo gemakkelijk als een auto met automatische transmissie. Selecteer start, richting en gas. Met het gaspedaal versnel je continu en soepel 0,4 tot 43 km/h vooruit en 0,4 tot 20 km/h achteruit. Hetzelfde is ook mogelijk met het Ldrive-wiel in de armsteun. Met een

druk op het wiel is Ldrive geactiveerd. Door het draaien naar rechts of links kan de snelheid worden verhoogd of verlaagd.

Roetfilter

De Lintrac heeft veel extra's. Je kunt kiezen voor vier rijstrategieën: PTO-modus, eco-modus, gaspedaal en pro-modus. Afhankelijk van de ondergrond waarop je rijdt, zijn er instellingen mogelijk waardoor de Lintrac in de beste modus rijdt. Daarnaast zijn de parameters afzonderlijk instelbaar. Door de Bosch Load sense-hydrauliek haalt de 3,4 liter turbo-diesel een besparing van 20 % ten opzichte van een traditioneel hydraulisch systeem.

Het roetfilter in de motor reinigt zichzelf automatisch, waardoor er 3000 uur gereden kan worden zonder dat het filter hoeft te worden vervangen of schoongemaakt.

Rondjes

Door de meesturende achteras kan de trekker een draaicirkel van zeven meter maken; zonder de meesturende achteras is dit negen meter. Lindner zou volgens directeur Hermann Lindner de eerste fabrikant zijn die in dit segment een meesturende achteras levert. Deze bijzondere optie geeft ook de mogelijkheid om in hondengang een helling op te gaan. Dat levert een bijzonder voordelige footprint op, maar is daarnaast ook extra veilig. Afschuiven in hondengang is bijna onmogelijk.

De Lintrac kan met een draairing op de armleuning bediend worden, maar is ook met het touchscreen op het dashboard te gebruiken. In de cabine zelf heb je door de grote ramen 360 graden zicht. De cabine is ingericht als een klein kantoor, waar je alles bij de hand hebt en over de hele tractor controle hebt. Op warme dagen biedt de ingebouwde airco uitkomst. De stuurhoek aan de voorkant is 52 graden. Door een knop in te drukken, kan de achteras worden geactiveerd. Bij een snelheid van boven de 20 km/h schakelt hij automatisch uit. Mede om de achteras voldoende ruimte te geven, is de cabine tot 170 mm naar voren geschoven. In de cabine is ruimte gemaakt voor een redelijke passagiersstoel. Het voetgedeelte is vergeleken met de Geotrac 8 cm smaller, maar de zitting is wel 10 cm breder.

Multi-inzetbaar

De Lintrac is erop gebouwd om voor meerdere doeleinden ingezet te worden. 'Daar hielden wij ook rekening mee bij het ontwerpen', ver-

telt David Lindner. 'De machine kan optioneel voorzien worden van een fronthef en heeft standaard een hefinrichting die 3700 kg kan tillen.' In bepaalde gevallen, zoals in de wijnbouw in Oostenrijk of de tuinbouw in Nederland, is een smal voertuig een absolute must. Daarvoor heeft Lindner een wijnbouwuitvoering ontwikkeld met smallere wielen en een smallere cabine. De standaarduitvoering is breder.

David Lindner

De Nederlandse importeur van de Lintrac is Duport:

Duport BV

Postbus 149
7700 AC Dedemsvaart
T 0523 613 493
www.duport.nl

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.greenkeeper.nl/artikel.asp?id=9-4897

Kunstgras trapveldje gaat water reinigen in Zuid-Afrika

Nederlandse industrie bundelt krachten

Een consortium van Nederlandse bedrijven heeft zijn krachten gebundeld in een nieuw product, een kunstgrasveld dat tevens water reinigt. Nederlandse kennis doet de VOC-mentaliteit weer gloriëren.

Auteur: Guy Oldenkotte

Nederland heeft internationaal gezien een reputatie hoog te houden op het gebied van waterbeheer en waterkwaliteit. En ook de kunstgrasindustrie in ons land staat op eenzame hoogte. Zelfs de Chinezen, internationaal gezien als specialisten op het gebied van namaakproducten, kunnen daar niet aan tippen.

De afgelopen jaren hebben bedrijven uit verschillende industrieën meermaals hun kennis gebundeld en uitgewisseld in een speurtocht

naar nieuwe en innovatievere oplossingen. Zo ook de Nederlandse kunstgras- en waterindustrie. Dat leidde ertoe dat TenCate in 2011 het eerste kunstgrasveld introduceerde dat eveneens water zou kunnen reinigen. Dat TenCate experimenteerde met kunstgras en water is niet vreemd. De Nederlandse textielgigant heeft een groot marktaandeel op het gebied van geotextielen die worden gebruikt bij het verstevigen van dijken of het beheersen van water. Bovendien kijkt de

kunstgrastak van TenCate al langer naar oplossingen om met behulp van water de stijging van de temperatuur op kunstgrasvelden te drukken. Maar een kunstgras sportveld dat ook gebruikt zou kunnen worden om water te reinigen, leek tot voor kort te futuristisch. 'Technisch was het misschien mogelijk, maar realiteit zou het nooit worden', zo was de algemene gedachte van de doorgaans behoudende Nederlander. Dankzij een bijdrage van het Fonds Duurzaam Water van het

ministerie van Economische Zaken mogen Pentair, TenCate en Wavin nu toch een aantal van dit soort velden gaan bouwen. Niet in Nederland, maar in Zuid-Afrika.

Puur toeval

Vanaf dit najaar zullen de eerste van een twintigtal trapveldjes worden geïnstalleerd in de provincie Noord-West in Zuid-Afrika. 'Het gaat daarbij om trapveldjes van zo'n 1000 vierkante meter',

stelt Freek Verhoeven, directeur van Landscape Solutions Royal Grass. Het waterzuiveringsdeel van dit geïntegreerde systeem wordt geproduceerd door Pentair, de waterbuffering en buisystemen worden vervaardigd door Wavin en het kunstgras en de geotextielen komen van TenCate. Saxion Hogeschool levert als kennisinstelling in watertechniek en textieltechnologie een belangrijke inhoudelijke en ondersteunende bijdrage. De integratie van het hele systeem wordt in Zuid-Afrika verzorgd door Landscape Solutions met zijn lokale partner Royal Turf South Africa. De rol van Landscape Solutions Royal Grass is opmerkelijk. Dit bedrijf richt zich met name op kunstgras voor niet-sporttoepassingen. 'Maar toen wij onze nieuwe Zuid-Afrikaanse partner een rondleiding gaven over het complex van TenCate, was deze zo enthousiast over het proefveld dat daar lag, dat hij er in Zuid-Afrika direct mee de markt in ging. En met succes', verklaart Verhoeven. De provincie Noord-West in Zuid-Afrika is uitzonderlijk droog en heeft vaak te kampen met lange periodes van droogte en korte periodes met uitzonder veel neerslag. Bovendien is het aantal aanwezige waterreservoirs in de provincie beperkt. De overheid vindt dat onacceptabel, te meer omdat toegang tot water beschouwd wordt als een grondrecht. Maar slechts 27% van de huishoudens in de provincie heeft toegang tot veilig drinkwater en diverse lokale gemeenschappen kampen zelfs met een totaal gebrek aan duurzaam drinkwater. Vele periodes met grote droogte hebben de provinciale overheid in het noordwesten van Zuid-Afrika en de Zuid-Afrikaanse Water Research Commission ertoe aangezet om door innovaties te komen tot een optimaal watermanagement voor zowel landbouw als drinkwater. Een groot gebrek aan veilig (grond)water wordt genoemd als oorzaak voor het in stand houden van de armoede en als belemmering van de economische vooruitgang.

Meer welzijn

De provinciale Zuid-Afrikaanse overheid wil tevens het welzijn van de lokale bevolking vergroten door meer sportfaciliteiten te realiseren nabij scholen. Met het project GreenSource wil men beide doelen in één keer bereiken: enerzijds duurzame waterbuffering, waterfiltratie en waterdistributie, anderzijds hoogwaardige multisportactiviteiten op kunstgras dat seizoenafhankelijk beschikbaar is.

De nieuwe veldjes worden straks aangelegd met bestaande technieken. 'De afzonderlijke componenten worden al lange tijd succesvol

toegepast in verschillende projecten over de hele wereld. Kunstgras is inmiddels algemeen bekend en geaccepteerd, en ook de krattentechniek die Wavin levert is al eerder toegepast onder kunstgrasvelden', stelt Stan Bergenhenegouwen van Pentair. De Nederlandse marketingdirecteur van de van oorsprong Amerikaanse onderneming gaat de waterzuiveringstechniek leveren. Bergenhenegouwen verwijst als voorbeeld van een kunstgrasveld gebouwd op de krattentechniek naar het kunstgras sportveld dat twee jaar geleden is aangelegd op het dak van de parkeergarage van het Radboud Ziekenhuis in Nijmegen. Maar ook zijn waterzuiveringstechniek is niet nieuw. 'De techniek die Pentair gaat leveren om het water te zuiveren, wordt inmiddels over de hele wereld toegepast. Het is een bewezen techniek, die bijvoorbeeld ook wordt gebruikt door Nederlandse militairen op buitenlandse missies en in steden als London.'

'Slechts 27% van de huishoudens in de provincie heeft toegang tot veilig drinkwater'

De kunstgras topklaag zal straks in Zuid-Afrika worden aangebracht op kratjes van Wavin. Deze kratten creëren een bufferruimte en dragen bij aan de sporttechnische eigenschappen van het veld.

'In de tussenliggende ruimte kan water worden opgeslagen. Het kan daarbij gaan om opgevangen regenwater of sproeiwater, maar ook om water dat afkomstig is uit een nabijgelegen sloot. Dat water wordt vervolgens onder hoge druk door een systeem geblazen om te worden gezuiverd.' Bergenhenegouwen maakt daarbij de vergelijking met water dat door een rietje wordt geblazen. 'Door water onder hoge druk door een poreus rietje te blazen, filteren we de viezigheid eruit. Uiteindelijk is het schoon water dat eruit komt.' De energie voor de pompen en de verlichting wordt opgewekt door middel van zonnepanelen.

Over de kwaliteit van dat water valt volgens Bergenhenegouwen niet te twisten: 'Dat is schoon drinkwater.' Het gezuiverde water wordt opgeslagen in schoonwatertanks en gebruikt voor drinkwater, irrigatie van landbouwgewas-

ERVAAR

HET VERSCHIL

Financiering
voor 1 jaar*

0,00%

Ervaar de nieuwe 3R- en 4R-serie

Met hun "grote trekker"-techniek en eersteklas specificaties geven de nieuwe 3R- en 4R-serie u het vermogen en comfort dat u nodig heeft voor maximale productiviteit.

Neem contact op met uw John Deere dealer voor meer informatie. www.johndeere.nl/dealerlocator en "ervaar het verschil" zelf.

* De financieringsactie is geldig t/m 30 april 2015 voor nieuwe tractoren. De financieringsinformatie is vrijblijvend, hieruit ontstaan geen contractuele verplichtingen. Uitsluitend voor zakelijk klanten in Nederland. Fouten, aanvullingen, modificatie en herroeping voorbehouden. Eventuele kosten die zouden kunnen ontstaan, zijn buiten beschouwing gelaten. Alle aanbiedingen zijn onder voorbehoud van acceptatie door John Deere Financial, 's-Hertogenbosch. John Deere Financial is een handelsnaam van BNP Paribas leasing Solutions N.V.

JOHN DEERE

JohnDeere.com

sen en bevloeiing van het kunstgras sportveld. Dagelijks zou zo circa 50 liter gefilterd veilig drinkwater per minuut geproduceerd kunnen worden. Op jaarbasis zou het zelfs gaan om 17 miljoen liter water.

Onderhoudsarm

De filtratiemembranen moeten elke vijf jaar worden vervangen. Het kunstgrasveld dient elke tien jaar te worden vervangen. Indien nodig kan dan ook het vuilwaterbekken worden gereinigd. 'Maar veel hangt af van de wijze van onderhoud en gebruik', stelt Bergenhenegouwen. Door de druk om te draaien kunnen de buizen worden gereinigd, en het periodiek controleren van de filters is het enige dat de onderhoudsploeg hoeft te doen. Als dat slim wordt gedaan, zou de levensduur van het systeem kunnen worden gerekt. 'Maar zelfs als het niet zo goed gebeurt, zal dat geen invloed hebben op de kwaliteit van het water, want de besmetting van water vindt meestal plaats in het logistieke deel dat na de zuivering komt. Die kans is hier beperkt, omdat de afstand die het water moet overbruggen tussen de opslag en de gebruiksruimte beperkt is.' De kans dat de membranen uitdrogen door de grote droogtes en temperatuurschommelingen acht Bergenhenegouwen klein.

Zuid-Afrika heeft straks de primeur van een Nederlandse combinatie van sportvloeren- en waterkennis. Maar het systeem zou ook geschikt zijn voor toepassing in Europa, zo meent Bergenhenegouwen. 'Als je kijkt naar de totale water-footprint in Europa, dan kan het zeker een

oplossing bieden. Bovendien hoeft een aantal investeringen daar niet meer gedaan te worden, of kunnen ze eenvoudiger worden verantwoord.' Bergenhenegouwen wijst op de noodzaak van het afgraven van grond en het vervangen ervan door speciaal zand. In zijn visie zou dat niet langer nodig zijn wanneer, in plaats van zand, een ruimte voor wateropslag wordt gecreëerd met plastic kratten die tevens bijdragen aan de sporttechnische waarden. Hoe happig Europa zal zijn, moet blijken. Vast staat wel dat de jeugd in 20 gemeenschappen in de Zuid-Afrikaanse Noord-West-provincie dankzij Nederlands vernuft en handelsinzicht vanaf volgend jaar veilig kan drinken en onbeperkt kan sporten.

De partners

Koninklijke Ten Cate NV (TenCate)

Een multinationale onderneming die textieltechnologie, chemische processen en materiaaltechnologie combineert bij de ontwikkeling en productie van functionele materialen met onderscheidende eigenschappen.

Wavin

Een marktleider in kunststof leidingsystemen in Europa. De onderneming levert moderne en flexibele oplossingen die van wezenlijk belang zijn voor onder meer drinkwatervoorziening, oppervlakteverwarming en -koeling, regen- en stormwateropvang, water- en gasdistributie en telecommunicatietoepassingen.

Landscape Solutions

Het eerste Europese bedrijf dat zich volledig richt op het ontwikkelen, produceren en op de markt brengen van natuurgetrouw kunstgras voor particulieren, bedrijven en overheden. Uitgangspunt is het optimaal nabootsen van natuurgras zonder de nadelen daarvan, zoals maaien, bewateren en bemesten. Landscape Solutions brengt deze kunstgras-systemen op de markt onder de merknaam Royal Grass.

Saxion Hogeschool

Saxion Hogeschool is een internationale kennisinstelling met de focus op *living technology*. Dat betekent dat Saxion jonge professionals tijdens hun studie kennis laat maken met het succesvol toepassen van technologische ontwikkelingen in hun vakgebied.

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-4826

Drie sportvisies op een kussen, daar slaapt de duivel tussen

Rigoureuze veranderingen in MUG-gemeente: 16 voetbalclubs op 19.000 inwoners past niet langer in nieuw sportbeleid

Links Maarten Benthem, rechts Carl te Riele.

Het samenvoegen van meerdere gemeenten betekent ook het samenvoegen van twee sportvisies. De ene gemeente heeft dit strak geregeld, bij de andere gemeenten moet er nog het een en ander worden gestroomlijnd. In het kader van bezuinigingen moet er gezocht worden naar creatieve oplossingen om tot een nieuwe sportvisie en -beleid te komen. Hoe pakt een gemeente dit aan? Gemeente Groesbeek vertelt hoe haar beleid opnieuw vorm krijgt na een privatiseringsslag en de fusie met Millingen en Ubbergen.

Auteur: Santi Raats

Wanneer gemeenten samenvoegen, is het een hele klus om de sportvisies om te smelten tot één sportvisie met daaruit voortvloeiend een harmonieus sportbeleid. Een kijkje in de keuken bij de gemeente Groesbeek: Groesbeek is vanaf 2015 een onderdeel van de zogeheten MUG-gemeente, samengesteld uit Millingen, Ubbergen en Groesbeek zelf. Het zit volop in het voorbereidingsproces van het implementeren van de Participatiewet en WMO. Om hieraan te voldoen, zal de MUG-gemeente vanaf 2015 een 'sociaal-maatschappelijke visie' uitdragen. Dit beleid is erop gericht om 'kern'(ofwel wijk-)gericht te werken, waarbij burgers een grote zelfredzaamheid hebben, een netwerk vormen en wijkzorg kunnen verwachten. De doelstellingen voor het accommodatiebeleid zijn opgenomen in de sociaal-maatschappelijke visie.

Taakstelling

Sinds 2011 is er een nieuw accommodatiebeleid en een nieuw subsidie beleid in te voeren. De taakstelling is om 130 duizend euro te bezuinigen op onderhoud en ambtelijke uren en een consistent accommodatiebeleid op te stellen.

Privatiseringen

Allereerst zijn de sportverenigingen geprivatiseerd. Te Riele legt uit: 'De clubs hebben de onderhoudscontracten voor het clubgebouw en de velden overgenomen van de gemeente. Er zijn door de gemeente twee draaiboeken achtergelaten bij elke vereniging waarin alle onderhoudswerkzaamheden staan beschreven. De verenigingen houden zelf een logboek bij dat eenmaal per jaar door de gemeente wordt gecontroleerd op kwaliteit, inclusief een schouw langs de velden.'

Als de kwaliteit drastisch daalt, dan weten wij dat we met privatiseren ons doel voorbij schieten. Maar vooralsnog gaan wij er vanuit dat verenigingen hoed onderhouden want ze willen hun thuisbasis, dat wil zeggen, hun eigen club, behouden in plaats van met een andere club samen te gaan. Maaien en groot onderhoud worden door de aannemer gedaan.'

Subsidie voor activiteiten

Na de privatisering van alle sportclubs in 2012 werken beleidsmedewerkers Carl te Riele en Maarten Benthem toe naar de volgende grote harmonisatiestap: het accommodatiebeleid en subsidiebeleid moet voor de drie betrokken gemeenten worden geharmoniseerd. Benthem: 'We maken momenteel vele kleine, praktische stappen voor een goede afstemming binnen de

MUG-gemeenten en om alvast slagen te maken voorafgaand aan de doorvoer van het subsidie-beleid.'

De gemeente baseert haar nieuwe accommodatie en subsidiebeleid op bevolkingskrimp

Het subsidiebeleid heeft flink effect op de inmiddels verzelfstandigde sportverenigingen.

Carl te Riele legt uit: 'We gaan niet meer de accommodaties subsidiëren, maar de activiteiten. Voorheen onderhield de gemeente de velden en was er een kleine subsidie voor dagelijks onderhoud. Nu moeten de verenigingen zelf de velden volledig onderhouden. De subsidie is gebaseerd op het aantal jeugdleden van een club, en het aantal voetbalvelden en aantal kleedkamers. De geprivatiseerde sportverenigingen kunnen beter dan de gemeente zelf slimme oplossingen voor het beheer vinden om te blijven draaien.'

Fuseren kan een oplossing zijn wanneer een van de zes voetbalverenigingen in de MUG-gemeente in de problemen mocht komen. 'We hebben nu zes voetbal verenigingen op 19 duizend inwoners. Dat is ook een luxepositie,' zegt Benthem. 'Deze situatie is niet houdbaar. Er is sprake van bevolkingskrimp, dus de gemeente is haar beleid ook aan het baseren op krimp. Er zijn teveel vierkante meters om te bekostigen. De vraag is dan: wat heeft de politiek ervoor over om iets te behouden en wat mag het kosten? De nieuwe raad moet daarin een keuze maken. Voor de clubs zit en de economische tijd ook helemaal niet mee, te zien aan sponsorinkomsten. Echter, een aantal verenigingen speelt op topniveau. Om hetzelfde niveau te kunnen behouden, zullen zij samenwerking moeten zoeken met elkaar: 'hoe zorgen we ervoor dat we hét voetbaldorp van Nederland blijven?'

Nog rendabel?

Voor het groot onderhoud, dat de gemeente nog wel voor haar rekening neemt, is een deelverordening opgesteld, die verlangt dat bij elk groot onderhoud van een veld wordt bekeken of de investering duurzaam is, dus nog genoeg rendabiliteit op zal leveren. Te Riele: 'Als een veld op korte termijn nodig is, maar op lange termijn eigenlijk niet meer, begint de gemeente niet meer aan het opknappen van een veld. Er wordt

dan naar medegebruik bij een andere vereniging gekeken.'

De gemeente investeert niet meer in clubs waar sponsorgelden en contributie de club niet meer overeind kunnen houden.

Harmoniseren

Millingen, Ubbergen en Groesbeek hadden alle drie eigen beleid. Het is op elk vlak weer de vraag of men bij het samengaan ervoor kiest om beleid van een van de drie gemeenten te adopteren, of er een nieuwe koers wordt gevaren of dat men op de een of andere manier vasthoudt aan het eigen beleid. Na 2015 is er dan ook nog twee jaar de tijd om - ook het sportbeleid - te harmoniseren. Benthem: 'Er zijn nu al werkgroepen bezig om de knelpunten te inventariseren op het gebied van de verschillende subsidie-, accommodatiebeleid en sportbeleid in het algemeen.'

De gemeente investeert niet langer in clubs die hun eigen broek niet kunnen ophouden

Faciliteren

De gemeente komt feitelijk in een faciliterende rol en trekt zich zodanig terug dat Sport en Bewegen geen taakstelling of doel op zich meer zal zijn maar een 'middel'. De uitvoerende rol komt daarmee te vervallen. 'Wel is duidelijk dat we één sociaal-maatschappelijke visie op sportgebied gaan uitdragen, namelijk 'bewegen als preventie van ziekten en bevordering van de volksgezondheid', aldus Te Riele. 'Daarvoor zullen we vooral vraaggericht helpen. Zo hebben we een potje waaruit alle burgers subsidie zouden kunnen krijgen als zij een initiatief ontplooiën waar vraag naar is. Zo wil verzorgingshuis De Meent een 'beweegtuintje' waarin de fysiotherapeut en vrijwilligers met de ouderen kunnen bewegen. We zullen sport integraler bekijken. Een voorbeeld hiervan is door ons af te vragen hoe we een sportaccommodatie als algemene voorziening kunnen inzetten voor een volle dagbesteding. Sport kan dat dragen: er is ruimte genoeg in de accommodaties om allerlei activiteiten te ontplooiën in het kader van sport en bewegen, maar ook een stuk zorg.'

Benthem: 'Burgers krijgen meer verantwoordelijkheid. We hebben sociale wijkteams opgericht

waar burgers in zitten. Vanuit deze teams wordt veel zelfredzaamheid verwacht. De overgang is groot. Het nieuwe sportbeleid zal dan ook moeten groeien, dat gaat niet van de ene op de andere dag.'

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5104

Spelers zelf vroegen om hybrideveld

'Aan 700 à 800 uur bespelingscapaciteit per jaar hebben we voldoende'

Een aantal voetbalclubs in Nederland is overgestapt op hybridevelden. De bespelingscapaciteit van hybridegras ligt wel wat lager dan bij kunstgras, maar een hybrideveld heeft ook belangrijke voordelen. Het is stukken goedkoper, alle voetbalverrichtingen zijn weer mogelijk (slidings e.d.) en het speelgedrag wordt weer natuurlijker.

Auteur: Dick van Doorn

Bij een voetbalveld met natuurgras kun je over het algemeen uitgaan van maximaal zo'n 350 tot 400 speeluren. Door gebruik te maken van bepaalde grassoorten die voor een dichtere grasmat zorgen kan de bespelingscapaciteit opgerekt worden naar zo'n 450 speeluren. Met een hybrideveld, waarbij kunstgras gecombineerd wordt met natuurgras, kan het aantal speeluren opgerekt worden naar ruim 900 uur per jaar. 'Wat voor ons verder erg belangrijk was om voor een hybrideveld te gaan, is dat ook de speeleigenschappen weer veel natuurlijker zijn,' zegt secretaris Theo Wolters van V.V. Papendrecht. Deze voetbalvereniging, die in totaal zes velden heeft, speelde tot voor kort alleen op natuurgras. Eén veld wordt specifiek gebruikt als trainingsveld. Wolters: 'We hadden natuurlijk ook kunstgras alleen op het trainingsveld aan kunnen laten leggen, maar je kunt moeilijk veertig teams op één veld laten trainen. We hadden toch zeker twee velden nodig, waarbij we per veld minimaal

zo'n 700 tot 800 uur per jaar nodig hebben om alle teams te kunnen laten trainen. Hierbij moet je ook nog rekening houden met de piekdrukken op vrijdag en zaterdag.' Omdat de aanleg van twee kunstgrasvelden al snel 1,6 miljoen euro zou kosten, ging de voetbalvereniging op zoek naar alternatieven.

Aantal nadelen

De spelers van V.V. Papendrecht lieten het bestuur heel duidelijk blijken dat ze geen kunstgras wilden. Wolters: 'Onder meer omdat slidings bijvoorbeeld niet mogelijk zijn en vaak wordt er bij een kunstgrasveld, omdat de aanschafkosten zo enorm hoog zijn, bezuinigd op de onderhoudskosten waardoor er vaak te weinig onderhoud gepleegd wordt. Een ander groot nadeel volgens de spelers is de harde ondergrond van een kunstgrasveld.' Ook zie je bij een kunstgrasveld volgens Wolters dat de pool van de kunststof grasspriet op den duur plat gaat liggen.

'Daar gebruiken ze dan vervolgens wel infillrubberkorrels voor,' zegt Hendrik Nagelhoud, productmanager bij Innoseeds, 'maar op den duur gaan deze zich toch nogal eens ophopen tot een berg rubberkogeltjes, wat weer extra onderhoud vraagt.' Verder refereert Nagelhoud aan een recent bericht uit *De Telegraaf* waarin staat dat Amy Griffin, voetbalcoach aan de Universiteit van Washington, onlangs de vraag opwierp of kunstgras met infillrubber wel zo veilig is als gedacht. Griffin kent namelijk diverse gevallen van vrouwelijke keepers die leden aan kanker. In de VS wordt daarom aangedrongen op nader onderzoek naar de oorzaken hiervan. Praktisch gezien heeft kunstgras volgens Wolters als nadeel dat de bal ook anders reageert dan op een natuurgrasveld. 'Hij stuitert heel anders en ook het rolpatroon van de bal over het veld is anders. Voor ons waren dit ook afwegingen om serieus naar een alternatief op zoek te gaan.'

Huntelaar

De zoektocht naar een alternatief ondernam V.V. Papendrecht in samenwerking met de gemeente Papendrecht, die de velden uiteindelijk ook zou moeten betalen. Wolters: 'In het *Algemeen Dagblad* lasen we een artikel over de Rotterdamse amateurvoetbalclub R.V. & A.V. *Steeds Hooger*, die in 2012 bezoek kreeg van de UEFA in verband met het hybrideveld dat ze hadden aangelegd.' Nagelhoud vindt het niet vreemd dat *Steeds Hooger* deze eer te beurt viel omdat ze in die tijd in het buitenland al wel hybridevelden hadden, maar nog geen XtraGrass-hybridevelden die zodanig ontworpen en geconstrueerd zijn dat ze ook na het verliezen van een deel van het grasbestand toch voldoen aan alle eisen van een FIFA-goedgekeurd speelveld. Nagelhoud: 'Door de intensieve vezelbezetting speel je na de winter toch altijd op een groen en stabiel speelveld, terwijl je bij andere hybrideconstructies dan meestal op een gestabiliseerde zandvlakte speelt en traint.' Dat ze in het buitenland veel meer met hybridevelden werken, heeft ook te maken met het feit dat de FIFA in het buitenland kunstgrasvelden soms niet toelaat. 'Klaas-Jan Huntelaar zei zelfs dat hij op dit moment nog liever niet teruggaat naar een Nederlandse profclub omdat hij niet op kunstgras wil spelen,' aldus Nagelhoud, 'maar ook andere topvoetballers hebben een aversie tegen kunstgras.' Omdat Wolters wilde weten hoe het hybrideveld beviel, maakte hij een afspraak met Steeds Hooger. 'Ze vertelden ons dat het veld hun prima beviel en zeiden dat ze zo'n 700 à 800 speeluren

per jaar haalden. Verder bleek een hybrideveld stukken goedkoper dan een kunstgrasveld. Als we twee hybridevelden zouden aanleggen, zouden we vijf ton kwijt zijn in plaats van 1,6 miljoen.' Een ander voordeel volgens deze Rotterdamse amateurvoetbalclub is dat niet alleen de aanschaf, maar ook de levensduur van een hybrideveld (met een goed onderhoudsprogramma) langer is: zo'n vijftien jaar. 'De onderhoudskosten per jaar voor een XtraGrass-hybrideveld lagen volgens de voetbalclub op zo'n 9000 euro per jaar (voor kunstgras zo'n 8000 euro en voor natuurgras hetzelfde als bij het hybrideveld),' aldus Wolters. 'Op basis van al deze informatie besloten we om twee van onze velden om te zetten naar hybridevelden.'

Met een hybrideveld kan het aantal speeluren opgerekt worden naar ruim 900 uur per jaar

Gezien de hoge kosten voor de aanleg van een kunstgrasveld verbaast Nagelhoud zich erover dat gemeenten soms zoveel investeren in dit type velden. 'Bij een groot aantal speeluren per veld per jaar kan ik me er nog wel iets bij voorstellen, maar als je als voetbalclub maar zo'n 700 à 800 uur per jaar per veld nodig hebt, dan kun je met een hybrideveld ook prima toe.' Volgens Wolters wordt daarbij ook nog wel eens bezuinigd op

de onderhoudsuren van de fieldmanager die het veld moet onderhouden. Bij de keuze voor een hybrideveld was het uiteindelijk de gemeente die de doorslag gaf. 'Zij lieten ons, na het horen van de kosten voor de aanleg van twee hybridevelden, zelf de keuze maken.' De voetbalvereniging mocht wel twee kunstgrasvelden aanleggen, maar dan zou de jaarlijkse huurprijs voor de huur van de velden verdubbeld worden. 'En daar zaten we natuurlijk niet op te wachten, zeker ook niet omdat we een bespelingscapaciteit van 1400 uur eigenlijk niet nodig hebben.'

Spelers laaiend enthousiast

Het hybrideveld bij V.V. Papendrecht is in mei van dit jaar aangelegd en in september konden de spelers al op het veld terecht. Het gras komt mooi door de backing heen gegroeid. 'Bij een hybrideveld is de beworteling van een groter belang dan bij een natuurgrasveld omdat het mede de stabiliteit van het veld en de bespelbaarheid bepaalt,' aldus Nagelhoud. Voor de twee hybridevelden van V.V. Papendrecht is het grasmengsel ProMaster SV7 iSeed gebruikt. Volgens Wolters is er veel tijd gestoken in het geschikt maken van de ondergrond voor de aanleg van de hybridevelden. De bestaande toplaag is deels afgevoerd en deels gespaard om als invulling voor de XtraGrass-mat te worden aangewend. Vervolgens heeft het veld een intensieve reconstructie ondergaan, waarbij een nieuw drainagesysteem is aangelegd (naast het bestaande systeem) en de toplaag in twee lagen verschaald. Nu ligt er dus een dubbel drainagesysteem onder

Hendrik Nagelhoud

Theo Wolters

DAG VAN DE SPORT

ACCOMMODATIES

12 MRT EXPO

2015 HOUTEN

BOUW

GEBOUWINRICHTING

TERREININRICHTING

ONDERGRONDEN

SPORTMATERIALEN

DIENSTVERLENING

VAKBEURS EN LEZINGEN

GRATIS TOEGANG, REGISTREER VIA
WWW.DVDSA.NL

Nagelhoud wijst het lichtere natuurgras aan dat tussen het donkergroene kunstgras staat in het vijf meter gebied.

de velden. Dit is met name gedaan omdat de beide hybridevelden vrij laag liggen. Vanwege de natte omstandigheden deze zomer viel het op de relatief zware grond in Papendrecht niet mee om zonder structuurbederf van de bodem de werkzaamheden af te ronden. Volgens Nagelhoud is het hybrideveld, omdat het voor circa 95 procent uit natuurlijk gras bestaat, ook duurzaam. 'Hybridevelden zijn dus ook gunstig wat betreft het voorkomen van de opwarming van de aarde. Bovendien is een natuurgrasveld veel koeler. Verder hoeft er na zo'n vijftien jaar minder kunstgras gerecycled te worden dan bij een volledig kunstgrasveld.'

De spelers van V.V. Papendrecht waren onlangs, na de eerste keer op het veld gespeeld te hebben, in ieder geval laaiend enthousiast. Wolters: 'Ze hadden het idee dat ze op een "normaal" natuurgrasveld speelden.' Wat de voetbalvereniging wel ervaart, is dat, net als bij een natuurgrasveld, het hele veld bespeeld moet worden en niet alleen de delen het dichtst bij de kantine. Daar worden de spelers dus nog steeds op getraind en op gewezen. 'De spelers zeggen

dat de stabiliteit in ieder geval ook beter is dan bij een natuurgrasveld. Door de backing van de mat blijft het veld vlakker. En bij slidings komen er bijna geen sporen in het zand en raken geen stukken grasmat los.' Dit betekent voor de club dus minder herstelwerkzaamheden aan het veld. Hoeveel uur dit per jaar aan arbeid scheelt, kan Wolters zo nog niet inschatten, maar het nalopen van de speelschade na een avond gebruik is verleden tijd. 'Door de dubbele drainage trekt het water in ieder geval nog beter weg dan op onze natuurgrasvelden. Welke voordelen een hybrideveld verder op zullen leveren zal de tijd ons leren.'

Het onderhoud van de twee hybridevelden is bij V.V. Papendrecht voor vijf jaar uitbesteed aan een aannemer voor 9000 euro per jaar. Zoals nu al enigszins te zien is bij het vijfmetergebied, zal op sommige plekken doorgezaaid moeten worden. 'De kosten zijn in ieder geval niet veel meer dan bij een natuurgrasveld,' aldus Wolters. 'Wel adviseer ik fieldmanagers om bij de keuze voor de grassoort van een hybrideveld voor ras-

sen te gaan die goed bewortelen. Daar moet je bij een hybrideveld toch nog iets scherper op letten dan bij een natuurgrasveld.' Voordeel van de nieuwe grassoort 4turf daarbij is volgens Wolters dat deze veel minder stressgevoelig is dan andere grassoorten. Dit kan schelen in de berekening(skosten).

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5105

Help, mijn veld is te zacht en te kwetsbaar, wat moet ik doen?

Van Orsouw: 'Onze terreinknechten hebben dagen nodig om speelschade te herstellen'

Per 1 januari 2015 gaat de Participatiewet in. Aanzienlijk meer taken worden van gemeenten naar sportverenigingen overgeheveld. Problemen zoals beheer en onderhoud worden het pakkie-an van de clubbestuurder. Dat merken wij op de Fieldmanager-redactie: bestuurders bezoeken grasdagen, winnen informatie in over kunstgras en maken zich proactief zorgen over hun veld. Een ingezonden brief van een clubbestuurder, Jos van Orsouw uit Oss, is daarvan een goed voorbeeld.

Auteur: Santi Raats

Of het probleem in Oss nu draait om falend chemievrij onkruidbeheer, of gelegen is in een problematische veldopbouw van klei met te weinig zand, opvallend is dat een clubbestuurder zich over het probleem buigt. Dit was pakweg acht jaar geleden nog ondenkbaar. Toen was het voldoende als diezelfde bestuurder de telefoon pakte om een ambtenaar het probleem te laten oplossen.

Makkelijk zullen clubs het niet krijgen na ingang van de Participatiewet. Zij moeten beheer- en onderhoudskennis vergaren, maar ook denken aan de toekomst, zoals de ingangsdatum van chemievrij beheer – inmiddels doorgeschoven naar 1 juni 2016. En wanneer zij met veldproblemen kampen, zullen ze zich een weg moeten banen door het oerwoud aan verhalen van aannemers en adviseurs. Want in deze branche lopen meningen en oplossingen vaak mijlenver uiteen. Een voorbeeld naar aanleiding van een brief uit Oss.

Brief uit Oss

(josvanorsouw1949@gmail.com)

Jos van Orsouw, bestuurder van voetbalvereniging Ulysses in Megen, gemeente Oss, heeft aan de Maas te maken met kleigrond. De bovenlaag is gemengd met zandgrond, een behoorlijk mulle laag. Enkele jaren geleden echter heeft de gemeente Oss vastgelegd dat er niet meer chemisch gespoten mag worden tegen onkruid, een regel die geldt voor straten, maar ook voor sportvelden. Van Orsouw schrijft aan de Fieldmanager-redactie: 'Alle sportparken krijgen jaarlijks in juni een grote onderhoudsbeurt: bezanden, egaliseren, verticuteren, diepluchten, bemesten, inzaaien en maaien. De rusttijd is dan vanaf half juni tot half augustus. Het nieuw ingezaaide gras wordt vervolgens drie maal per week gemaaid en op tijd gesproeid. Het onkruid dat in deze periode ook tussen het nieuwe gras verschijnt, mag het onderhoudsbedrijf van de gemeente nu niet meer chemisch bespuiten.'

Als oplossing heeft de gemeente enkele jaren geleden gekozen voor de inzet van een verticuteermachine in combinatie met kort en vaak maaien. Maar het resultaat is bar en boos: waar de clubs voorheen een goede top laag hadden, is deze nu zeer kwetsbaar en zacht. Bij het draaien en het maken van slidings worden stukken gras met grond meegenomen en maken spelers op het veld veel schuifpartijen. Bij een beetje regen kon men voorheen altijd voetballen; nu zijn afgelastingen noodzakelijk. Van Orsouw: 'Onze terreinknechten liepen voorheen een uurtje over het veld om de speelschade te herstellen. Nu hebben ze daar dagen voor nodig. Wat kunnen wij aan deze dramatische situatie doen?'

Toplaagrenovatie

Theo van Rossenberg, Fieldmanager of the Year 2015 en adviseur bij Jos Scholman: 'Het hangt ervan af wat voor soort onkruid er staat. Als je mechanisch aan de slag gaat om weegbree of madelief weg te werken, vermeerder je ze feitelijk alleen maar. Sommige onkruiden wortelen diep. Die sterven bovengronds weliswaar af, waardoor je kale plekken krijgt of plekken waarin straatgras terechtkomt, maar in het voorjaar komen ze gewoon terug. Verticuteren heeft dan ook geen zin meer. Eigenlijk moet de mat eerst écht goed dicht zijn, bijvoorbeeld door een toplaagrenovatie. Natuurlijk is het eigenlijk het allerbeste om een keer alles weg te spuiten en dan opnieuw te starten met doorzaaien, maar ja, als dat niet meer mag, dan moet er een mechanische oplossing komen.'

Toplaagrenovatie

Peter Mook, voormalig Fieldmanager of the Year en adviseur bij Vos Capelle, bevestigt de oplossing van een toplaagrenovatie. 'Je kunt tijdens het groot onderhoud de mat eraf frezen tot 15 centimeter, eventueel nieuw zand erop als de toplaag niet meer voldoet, opnieuw profileren, doorzaaien met de gewenste grassoorten en eventueel bodemverbeters toepassen. De kans is groot dat de mat dan na tien of elf weken weer goed is. Maar het extra zand kost natuurlijk wel een duit. Ook zou de bestuursvoorzitter kun-

nen doorzaaien met SOS Barenbrug; dan staat er na acht of negen dagen in elk geval weer wat gras op de mat. Nu is het 6,5 graad Celsius buiten; dat is ideaal voor SOS. Maar ook in februari of maart kan hij nog doorzaaien met SOS. Het proberen waard, want een paar zakken van dit zaad zijn niet duur.'

Deze club kampt met een bodemfysisch probleem door de verhouding klei en zand. Klei wordt beton, waarlangs water afglijdt. En hoe dik is de zandlaag die daarbovenop ligt?

Verticuteren en doorzaaien

Bob den Hoed, directievoerder bij Sportbedrijf Almere: 'Deze clubbestuurder kan het beste verticuteren en doorzaaien. Maar hij zal moeten accepteren dat zijn veld er een poos uit ligt.' Een andere oplossing dan goed doorfrezen en opnieuw inzaaien heeft hij ook niet direct paraat. En dat terwijl de gemeente Almere jarenlang streefde naar 'zo weinig mogelijk chemie' in

Bob den Hoed

beheer en onderhoud, ook op de sportvelden. Chemievrij beheer was echter niet haalbaar, zo vertelt Bob den Hoed. 'Wij spuiten nu eenmaal per jaar chemisch – Primus en Starana – waarvoor we een speciale aanvraag doen bij de raad. Onze raad is gelukkig niet roomser dan de paus. Het

Bart van Kollenburg, Vos Capelle.

Theo van Rossenberg

Peter Mook

is niet te doen om mechanisch te onderhouden, zeker wanneer je kampt met droog weer.'

Bodemverdichting

Bart van Kollenburg is het er niet mee eens dat het probleem veroorzaakt wordt door het chemievrij beheren van het veld, maar is ervan overtuigd dat de bodemopbouw de oorzaak van de losse topklaag is: 'Deze club kampt met een bodemfysisch probleem door de verhouding klei en zand. Klei wordt beton, waarlangs water afglijdt. En hoe dik is de zandklaag die daarbovenop ligt? Als deze 30 centimeter is, kan hij wat water opvangen en bufferen. Maar als hij slechts 10 tot 15 centimeter is, dan raakt de zandklaag snel verzadigd. Water is sterker dan zuurstof, dus de zuurstof wordt uit de bodem gedruwd, waardoor er geen omzetting van voeding meer plaatsvindt. Daarmee wordt al het bodemleven verbannen en is de grasmat geen cent meer waard. Je kunt de bodem met holle pennen bewerken, maar dan zou je ieder jaar vijfduizend euro moeten investeren, jaar na jaar. Je kunt het beter meteen goed aanpakken en de hele bodem diepgaand renoveren.'

Van Kollenburg ziet geen enkel verband met chemievrij onkruidbeheer, behalve het feit dat de bodem danig verdicht is geraakt door de extra belasting die mechanische onkruidbestrijding met zich meebrengt.

Bob den Hoed is het daar volledig mee eens; hij denkt dat het probleem ligt in een combinatie van chemievrij, mechanisch beheer en een bodemfysisch probleem: 'Hoe meer werkgangen er op een veld nodig zijn, hoe meer de grond verdicht, zeker bij klei en weinig zand. Wanneer er vervolgens belucht moet worden, zien onkruiden hun kans schoon. De topklaag blijft bovendien instabiel. Mechanische onkruidbestrijding is dwelen met de kraan open; je loopt altijd achter de feiten aan. Het is te hopen dat de Wet chemievrij onderhoud wat betreft sportveldonderhoud ook na 1 juni 2016 geen doorgang vindt.'

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5106

DESKUNDIG REGISSEUR SPORTPARKEN

Wij regisseren al 15 jaar onafhankelijk en objectief sportparken, bij diverse gemeenten en stichtingen en op maat!

Jaap Nieuwenhuis meet waterdoorlatendheid

Peter Prins inspecteert voetbalveld

Bertus Carelse meet de torsie

Mark Graafland beoordeelt tennisbaan

Bezoek onze stand voor uw eerste, gratis advies over gras- of kunstgras sportvelden!

B.A.S. Begeleiding en Advies Sportterreinen

Delftsestraatweg 51
2645 CA Delfgauw

Telefoon: 015-285 22 11
info@bas-sport.nl

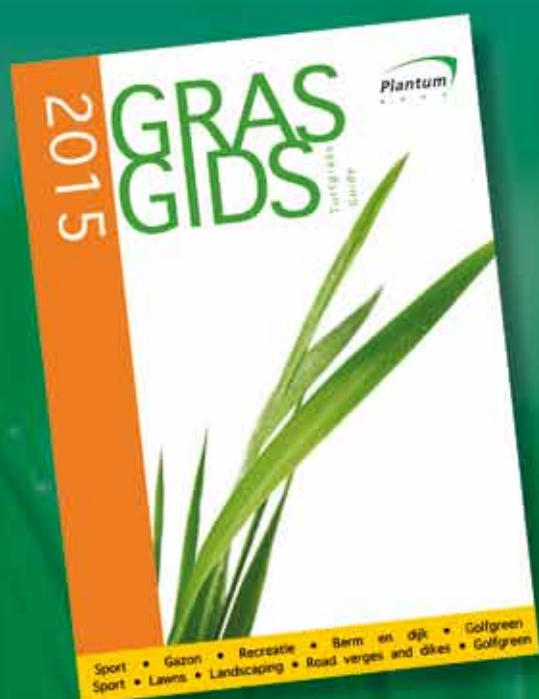

www.bas-sport.nl

De GrasGids, enige objectieve bron van informatie over natuurgras!

Zowel Theo van Rossenberg, Fieldmanager of the year 2015 en Kristian Summerfield, Greenkeeper of the Year 2015 weten het al jaren. De GrasGids is de enige objectieve bron van informatie voor de prestaties van natuurgras. Doe daarom net als Theo en Kristian en ga naar www.grasgids.nl. De gegevens op deze site zijn gebaseerd op actueel en objectief onderzoek Cultuur- en Gebruikswaarde Grasrassen onder Nederlandse omstandigheden.

www.grasgids.nl

2010 | **Aangiftebrief**
Omzetbelasting

De elektronische aangifte en de betaling
moeten binnen zijn op
21 juli 2010
nummer 01.0240

BTW aftrekken mag gewoon

**Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden oordeelt op 26 augustus 2014:
geen misbruik van recht**

Evenals eerder al de rechtbank Gelderland, oordeelt nu ook het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden dat er geen sprake is van misbruik van recht bij de oprichting van een afzonderlijke stichting voor de aanleg en exploitatie van een kunstgrasveld. De stichting heeft recht op aftrek van btw.

Auteur: Ronald Brouwer, Caraad

Sinds het Sportbesluit van 27 oktober 2011 besteedt de staatssecretaris van Financiën niet alleen aandacht aan de invulling van het 'geven van gelegenheid tot sportbeoefening', maar ook aan situaties waarin volgens hem sprake is van misbruik van recht.

Het gaat hierbij volgens de staatssecretaris bijvoorbeeld om verhuurstructuren via speciaal daarvoor opgerichte stichtingen met betrekking tot buitensportaccommodaties, die erop zijn gericht om btw-aftrek te genereren, terwijl de feitelijke beschikkingsmacht over het clubgebouw bij de sportvereniging blijft liggen en de sportvereniging de financiering van de investering verzorgt.

Niet als btw-ondernemer

In een vorig artikel (zie archief vakblad Fieldmanager: Btw-teruggave ondanks rood licht door de fiscus) besteedden wij in dit kader al aandacht aan een zaak die speelde voor de rechtbank Gelderland. De inspecteur stelde dat een

stichting die was opgericht om een kunstgrasveld aan te leggen en te exploiteren, met subsidie van een gemeente en een lening van een voetbalvereniging, slechts voor het behalen van een btw-voordeel was opgericht.

De stichting kwalificeerde volgens de inspecteur niet als btw-ondernemer. Het verzoek van de stichting om teruggaaf van de aan haar in rekening gebrachte omzetbelasting werd niet ingewilligd. De inspecteur was verder van mening dat er sprake was van misbruik van recht. De rechtbank Gelderland was het niet met de inspecteur eens, en in hoger beroep het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden nu ook niet!

Er is volgens het hof in deze zaak weliswaar sprake van een bepaalde verwevenheid tussen de verschillende partijen en hun belangen (de stichting, de gemeente en de vele voetbalverenigingen in de directe omgeving), maar deze verwevenheid wordt in de gegeven omstandigheden door het

hof niet ongewoon geacht.

De rechtbank achtte al van belang dat de stichting veel en ook verschillende andere gebruikers en sponsors had aangetrokken en geen abnormaal lage prijzen of ongebruikelijke voorwaarden hanteerde.

Andere partijen

Doorslaggevend wordt nu door het hof geacht, de omstandigheid dat de stichting het kunstgrasveld ook aan andere partijen dan de betreffende voetbalvereniging tegen vergoeding ter beschikking stelt en hierbij een bredere doelstelling hanteert dan slechts de voetbalsport.

De stichting verricht hiermee economische activiteiten in de zin van de btw-richtlijn en moet als belastingplichtige worden aangemerkt. Van misbruik van recht is geen sprake, omdat de stichting met haar activiteiten een btw-belaste omzet genereert en bijgevolg recht heeft op aftrek van btw.

Beste prijs-kwaliteit
verhouding

Geschikt voor
alle verhardingen

Milieuvriendelijk
en duurzaam

WAVE WEED CONTROL

+31 (0)318-469 799 | info@waveonkruidbestrijding.nl | www.waveonkruidbestrijding.nl

Ga goed voorbereid het seizoen in met een nieuwe **NEW HOLLAND TRACTOR**
Informeert bij uw **NEW HOLLAND DEALER** voor een demonstratie

Is uw
KUNSTGRASVELD
al in top conditie?

Kijk voor meer informatie op my.boomer.nl en bekijk al onze compact trekkers en werktuigen

AT machines

turf cleaning

DE SPECIALIST VOOR UW SUCCES

Het is ook de bedoeling van de wetgever om een exploitant van een sportaccommodatie die meerdere gebruikers heeft, recht te geven op aftrek van btw.

Voor de rechtbank was overigens aan de orde dat wel degelijk een belastingvoordeel werd behaald. De stichting was echter niet uitsluitend voor dit doel opgericht. Het gerechtshof oordeelt nu dat het belastingvoordeel niet wordt behaald in weerwil van de formele toepassing van de Wet OB en de btw-richtlijn. Aan het eerste criterium van het zogenoemde Halifax-arrest (het 'basisarrest' over misbruik van recht) wordt dus niet voldaan. Ook blijkt uit alle objectieve factoren niet dat het wezenlijke doel van de handelingen van de stichting erop is gericht om een belastingvoordeel te behalen (het tweede criterium uit het Halifax-arrest).

De rechtbank achtte al van belang dat de stichting veel en ook verschillende andere gebruikers en sponsors had aangetrokken en geen abnormaal lage prijzen of ongebruikelijke voorwaarden hanteerde

Tot slot

Dit oordeel van het gerechtshof bevestigt opnieuw dat bij investeringen in sportaccommodaties een groot btw-voordeel kan worden gerealiseerd. Een stichting die is opgericht om een sportaccommodatie aan te leggen en te exploiteren, kan onder omstandigheden als btw-ondernemer kwalificeren, ook indien er sprake is van een bepaalde afhankelijkheid van een gemeente en/of een vereniging, omdat bijvoorbeeld een subsidie en een lening zijn verstrekt.

Toch is terughoudendheid met betrekking tot het oprichten van sportstichtingen op zijn plaats. Op 14 april 2014 heeft de rechtbank Haarlem bij een stichting die bestaande huurcontracten tussen een gemeente en een tennisvereniging overnam, aangenomen dat de contractovername reële betekenis ontbeert. Door een samenstel van kunstmatige handelingen is een situatie

gecreëerd waardoor een belastingvoordeel ontstond. Dit leidde in de visie van deze rechtbank tot misbruik.

Toch is terughoudendheid met betrekking tot het oprichten van sportstichtingen op zijn plaats

De behandelingen door zowel de rechtbanken als het gerechtshof laten echter wel zien dat een uiterst zorgvuldige implementatie te allen tijde van het grootste belang blijft. Leidend blijven de feitelijke situatie en alle omstandigheden, zoals de statuten van de stichting, het aantal en de soort gebruikers, de gehanteerde voorwaarden en vergoedingen et cetera.

Recentelijk is er discussie ontstaan over de vraag of het Sportbesluit niet moet worden afgeschaft en een vrijstelling moet worden ingevoerd.

Deze vrijstelling zou dan moeten ingaan op 1 januari 2015. Goed nieuws is dat een eventuele vrijstelling niet voor 1 januari 2016 zal worden ingevoerd, zodat er nog alle ruimte is om bij de aanleg van (kunst)grasvelden btw-voordelen te realiseren!

Stuur of twitter dit artikel door!
Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5107

De auteur, Ronald Brouwer (rbrouwer@caraad.com), is werkzaam als belastingadviseur bij Caraad Belastingadviseurs. Brouwer werkte eerder bij Deloitte en heeft recent met collega's Sander Reibestein en Lennert Ketner in Utrecht een volwaardige vestiging van Caraad Belastingadviseurs geopend. Caraad zelf is vijf jaar geleden opgericht in Groningen door een aantal voormalige medewerkers van Deloitte.

Bernard van den Bosch: 'Hybride velden zijn geweldig, maar vereisen wel ander beheer'

**Leveranciers, neem s.v.p. wat meer de rol van
deskundig adviseur op u**

Voormalig Fieldmanager of the Year Bernard van den Bosch waarschuwt: als je een hybride veld gewoon meeneemt in het normale onderhoud, gaat het gegarandeerd mis. Van den Bosch is inmiddels gepensioneerd, maar dat wil niet zeggen dat hij stiltzit. In Gorinchem adviseert hij namens voetbalclub GJS bij het onderhoud van een in 2013 aangelegd Xtragrass-veld, dat door de gemeente wordt onderhouden. Daarbij baseert Van den Bosch zich op de jarenlange ervaring die hij als hoofd sportveldbeheer van de gemeente Rotterdam heeft opgedaan met de vele Grassmaster- en Xtragrass-velden die in Rotterdam te vinden zijn.

Kort geschoren

In dit interview geeft Van den Bosch een aantal tips over zaken waar men op moet letten. 'Het idee van een hybride veld is dat je beide onderdelen van de constructie optimaal inzet. Je wilt de *look & feel* van natuurgras combineren met kunstgras. Superbelangrijk is wel dat de kunstgrasvezel in het zicht blijft. Het lijkt aantrekkelijk om een volle dikke mat te kweken, maar dan heeft het kunstgras geen effect meer. Je moet zorgen voor een kort geschoren mat. Als fieldmanager wil je vaak wat hoger maaien, ergens tussen de 2,5 en 4 centimeter. Voetballers, zeker in de hogere competities, willen een kort gescho-

Het laatste jaar komen hybride velden als tussenoplossing tussen kunstgras en natuurgras weer wat nadrukkelijker in beeld. Hybride combineert *the best of both worlds*: het gevoel en de natuurlijke koeling van echt gras én de sterkte en bespelingsduur van kunstgras. Maar, zo waarschuwt Bernard van den Bosch, het vereist wel een ander beheer.

Auteur: Hein van Iersel

ren mat van misschien wel 2 centimeter. Voor hybride is dat perfect. Dat is een van de redenen dat de hybride Grassmaster-velden van Desso in Engeland zo'n succes zijn in de *premier league*. Een van de grootste fouten die je dus kunt maken, is de mat te lang door laten schieten, maar ook te weinig verticureren om vilt en ander dood materiaal uit de toplaag te halen is niet goed. Doe je dat niet, dat krijg je onherroepelijk een toplaag met geen of bijna geen bodemleven. Om diezelfde reden moet je ook vaker vertidrainen of op een andere manier beluchten dan normaal. Je moet zo veel mogelijk zuurstof in de grond brengen. Als je dat niet doet bij een

Let op dat de toplaag van het hybride systeem schoon blijft.

toplaag die door de kunstgrasvezel gevoeliger is voor verdichting, dan hou je geen bodemleven over, alleen wat bodemleven direct onder het maaiveld. Daarmee promoot je ongewenste grassen als bijvoorbeeld straatgras.'

Overigens erkent Van den Bosch dat dit lastig kan zijn. Een maaier is gewend om alle velden in dezelfde maaioogte af te werken. Het is lastig om voor een of twee velden de kooien of cirkeldeks naar beneden bij te stellen.

Organisch

Ook bemesting moet in de visie van Van den Bosch aangepast worden. Hij zou altijd een organische meststof adviseren. Bodemleven is een kritisch punt bij hybride velden en het is – aldus Van den Bosch – bekend dat deze meststoffen net iets meer bodemleven in stand houden. Van den Bosch wil geen namen of merken noemen, hoogstens de naam van een bemestingsad-

viseur: Vos Capelle. De adviseurs van Vos Capelle hebben redelijk wat ervaring en hebben een duidelijke visie op deze velden, zo heeft hij ervaren. Van den Bosch: 'Ik heb voor de velden in Gorinchem een bemestingsadvies opgevraagd bij de gemeente. Als dan blijkt dat dit hetzelfde is, weet je eigenlijk al bijna dat het fout zit. Een hybride veld moet anders en schraler bemest worden dan een gewoon veld, waarbij ook weer het bodemleven centraal staat.'

800 uur

Van den Bosch verontschuldigt zich een beetje voor zijn kritische toon als hij vervolgt: 'Xtragrass en Grassmaster-velden zijn verkocht met het verhaal dat het onderhoud zo'n beetje hetzelfde is als bij gewone velden. Dat is niet zo. Als je ze zo onderhoudt, zul je snel zien dat de kunstgrasvezel begraven raakt en geen functie meer heeft. Daarbij zal de die toplaag van een of twee

centimeter bij een sliding loslaten en ontstaan er putten in het veld, terwijl een goed onderhouden hybride veld perfect vlak is.'

Bodemleven is een kritisch punt bij hybride velden

Kritisch

Van den Bosch wil niet graag een verwijt maken in de richting van Greenfields en Desso, maar doet dat voorzichtig toch wel. Als leverancier zul je de gebruiker goed moeten begeleiden om het beheer te optimaliseren. Leveranciers doen dat op dit moment niet of onvoldoende. Doe je dat niet, dan krijgt hybride daardoor een slechte naam. En vooral dat laatste stoort Van den Bosch: 'Hybride is een geweldig systeem, dat iets meer onderhoud nodig heeft dan een gewoon veld. Maar daarvoor krijg je ook iets: een veld dat makkelijk 800 uur bespeling kan verdragen, en dan staat er nog steeds gras op het veld.'

Van den Bosch is overigens niet alleen kritisch tegenover Desso en Greenfields; ook de relatieve nieuwkomer Power Grass van Topgrass krijgt ervanlangs. Van deze nieuwkomer is er in de buurt van Rotterdam een veld gerealiseerd van een kwaliteit waar Van den Bosch niet van onder de indruk was. Het product lijkt het meest op Xtragrass, behalve dat de verschillende banen niet aan elkaar genaaid zijn, met als gevolg dat de matten naar boven komen en door voetballers losgetrapt worden. Volgens Van den Bosch is dat niet zoals het hoort.

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5108

Fieldmanager Arie Doldersum: 'Verdichting wordt onderschat in Nederland!'

De Imants Shockwave 275 breekt grond los tot 40 centimeter diep

De sportveld- en golfbaanbeluchter Shockwave van Imants bestond al, maar nu is hij behoorlijk verbreed. Begin dit jaar reed hij al rond in het buitenland, maar Hofstede Timmerman uit Staphorst heeft hem als eerste in Nederland verkocht. Sinds deze herfst rijden de eerste extra brede Shockwaves op de Nederlandse velden. Voordeel: de trekkerbanden rijden de zojuist beluchte grond niet meer vast.

Auteur: Santi Raats

Meiberg Bedrijfsverzorging heeft de Shockwave 275 tot nu toe in huis, en natuurlijk importeur VGR Verschoor. Alfred Meiberg: 'Ik koppel de Shockwave aan de Fendt Vario 309 met een vermogen van 95 pk. Afhankelijk van de werkdiepte is de werksnelheid 1,5 kilometer per uur.

De ronddraaiende messen gaan in dit geval 38 centimeter diep in plaats van de traditionele 25 centimeter. De messen, die op 20 centimeter afstand van elkaar staan, snijden de grond in tijdens hun rondgang en duwen en schudden daarbij de grond licht opzij. De grond wordt wel los

geschud, maar de grasmat zelf blijft mooi intact. De werkbreedte is nu 2,75 meter. Dat is erg prettig werken. Ik wissel de Shockwave wel af met de Vertidrain want die schudt met name in de lengte los. Maar hij is een hele goede aanvulling, want de vertidrain maakt aan de onderkant van

Arie Doldersum

Shockwave beter dan zijn voorganger. Met 38 centimeter diep zit je wel dicht op de drainage, maar je zult die als het goed is niet raken. Toch moet je bij elk werk en vooral bij nieuw aangelegde of gerenoveerde sportvelden, navraag doen over de diepte van de drainage, want die worden tegenwoordig aangelegd op 40 tot 50 centimeter diepte.'

Meiberg Bedrijfsverzorging zet via aannemer Rova de Shockwave op de sportvelden in Zwolle in. Onlangs heeft teammanager Arie Doldersum van Rova er 22 sportvelden in Zwolle mee bewerkt. Hij kan duidelijk motiveren waarom hij behoefte had aan een vernieuwde Shockwave: 'Door de klimaatverandering in Nederland zitten hebben we te maken met zware klusterbuien, of, zoals in Zwolle in 2014, hebben we van doen met lange droge periodes waardoor we veel moeten beregenen. Hierdoor is de grond érg verdicht. Op veel plekken in Nederland wordt de mate van verdichting onderschat. Als je de penetrometer in de grond steekt, zit je vaak al op 5 centimeter op een storende laag. Hierdoor blijft beworteling oppervlakkig. Vroeger wilde de grond ook nog wel eens openbreken door strenge vrieskou, maar dergelijke winters komen in Nederland ook niet meer voor.'

Bovendien werkte Rova vroeger altijd met een schudfrees, maar die maakte het veld ongelijk. De vertidrain werkt alleen in de lengterichting. En, net als bij de 'ploegzool' die men van oudsher in de landbouwgrond tegenkwam, ontstaan na jarenlang de grond bewerken met een vertidrain tot op 20 centimeter diep, op die diepte storende lagen. 'Het was dus hoog tijd dat we een nieuwe

ontwikkeling vonden waarmee we de grond konden openbreken,' aldus Doldersum.

Toepassing

De Shockwave 275 heeft een rol achterop zitten die het veld mooi achterlaat en werkt in de breedte. Hierdoor kun je met de lengtewerking van de vertidrain zorgen voor een geruit pakket van 40 centimeter diepte waarin de wortel weer zijn weg kan zoeken.

De Shockwave 275 gaat wel met de trekker op de loop als je geen vierwielaandrijving hebt, want dan biedt het gewicht van het voertuig niet genoeg tegendruk. Ook is bij de inzet het tijdstip van belang. Het veld moet niet te nat, maar ook niet te droog zijn. Het is te vergelijken met een pakje boter: buiten koelkast kun je er zo met een mes doorheen, maar de boter versmeert als het nat is. Als de boter recht uit de koelkast komt, kom je er ook niet doorheen met je mes want dan is hij te hard. Zo werkt het ook met de Shockwave: als het te nat is, gaan de messen wel 40 centimeter de grond in, maar dan verbrokkelt de grond niet. Als het te droog is, komen de messen niet goed de grond in.

Combinatie met de vertidrain

Rova maakt een aantal sportvelden af met de vertidrain. Doldersum: 'Dat doen we om te laten zien dat het van belang is om de grond ook overdwars te breken.' De resultaten tot nu toe zijn verbluffend. 'Twee weken na de bewerking merken we het resultaat nog steeds en is de grond nog steeds boterzacht. Normaal gesproken raakt de grond na een vertidrain-bewerking weer verdicht.'

Al bij al, vindt Doldersum dat de Shockwave een hele belangrijke ontwikkeling is op het gebied van de cultuurtechniek. Maar dat de machine een onderdeel is van een nieuwe *mindset* van de fieldmanager. 'Elke fieldmanager zou tegenwoordig uitgerust moeten zijn met een holesteker om de bewortelingsdiepte vast te stellen en een penetrometer om te kijken met welke machine er belucht moet worden,' verklaart hij tot besluit.

de werkdiepte van 10 of 20 centimeter soms een storende laag. De Shockwave gaat lekker diep en brengt daarbij veel lucht en zuurstof de grond in: de hele grondlaag wordt boterzacht. Als je later met de penetrometer de grond in gaat, is de weerstand haast niets. Ook schudt deze

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.greenkeeper.nl/artikel.asp?id=9-4931

TC Sprenkelaar maakt sportpark *future-proof* en kindvriendelijk

Tennisclub Sprenkelaar (TCS) heeft zijn tennispark volledig gerenoveerd. Tennisbanen zijn verschoven of hebben plaatsgemaakt voor andere banen. Met name voor de jongere leden van de Apeldoornse tennisvereniging is het tennisaanbod vergroot. En dat werpt volgens bestuurslid John Reinders vruchten af. 'We merken nu al een toenemende belangstelling voor onze tennisvereniging.'

Auteur: Hein van Iersel

De vier Canada Tenn-banen van TCS zijn in 1995 aangelegd naast de bestaande negen gravelbanen om het buitenseizoen te verlengen en zijn na bijna twintig jaar minimaal toe aan groot onderhoud, of zelfs vervanging. Het bestuur van TCS heeft daarom een commissie ingesteld die de verschillende opties heeft bekeken. Deze commissie heeft in 2013 de aanbeveling gedaan om extra groot onderhoud te plegen bovenop het gebruikelijke jaarlijkse onderhoud, en verder om de Canada Tenn-banen over vijf jaar te vervangen of binnen drie jaar over te gaan op roodzand-kunstgrasbanen of normaal kunstgras. Het bestuur van TCS vraagt op de ALV van 2013 toestemming aan de leden om de aanbevelingen van de commissie verder uit te werken, evenals de mogelijkheden voor de aanleg van Tenniskidsbanen-rood, en spreekt af een plan te presenteren tijdens een buitengewone ledenvergadering in maart 2014.

In deze periode is ook een enquête gehouden onder de leden. De belangrijkste vraag van deze enquête: aan welke eigenschappen moet de

ondergrond voldoen? De uitkomst laat volgens Reinders zien dat er een voorkeur bestaat voor een baansoort met de speeleigenschappen van gravel. Verder moet de gekozen oplossing zorgen voor een langer speelseizoen. Via een enquête wordt er ook een aanbod en oproep aan de leden van TCS gedaan om op andere tennisparcken in Apeldoorn te gaan tennissen, en dan hun mening over Smashcourt en kunstgras mee terug te nemen.

Op de buitengewone ledenvergadering van maart 2014 worden de leden geïnformeerd over de uitkomst van de poll en de ervaringen met andere baansoorten. Het bestuur komt met een financieel uitgewerkt voorstel om de Canada Tenn-banen te vervangen door Smashcourt en vier Tenniskids rood-banen aan te leggen, en vraagt de leden toestemming om dit alles uit te voeren. Deze toestemming wordt door de leden van TCS unaniem gegeven. Onder leiding van Iwan ter Huurne en Jarno Tiethof van Kennis van Sport ging de commis-

sie groot onderhoud van TCS verder in gesprek met drie verschillende aannemers over de aanleg van de vier Smashcourt-banen, en over de vraag hoe en waar de Tenniskids-banen op het park gesitueerd moesten worden. Naar aanleiding van het plan brachten de drie aannemers offertes uit, waaruit bleek dat het bedrijf Tennis Totaal voor TCS de beste partij was.

'Logisch besluit'

De 'update' van het tennispark was volgens Reinders een noodzakelijk en tevens logisch besluit. 'Wij hadden vier verouderde Canada Tenn-banen, die nog maar drie jaar mee konden. We besloten daarom deze vier banen te vervangen door Smashcourt-banen. Die banen hebben als bijkomend voordeel dat ze, in tegenstelling tot de Canada Tenn-banen, onder alle weersomstandigheden gebruikt kunnen worden. Er kan dus het hele jaar op deze banen getennist worden. In mijn ogen was deze vervanging dan ook een logisch besluit.'

Groundsman André Schimmel met speciale bezem voor roodzand tennis.

Roodzand heeft speciale driehoeksborstel nodig

Vanwege het keramische zand vraagt het onderhoud van roodzand tennisbanen om een iets andere aanpak dan de gewone zand ingestrooide kunstgras tennisbanen. Bij roodzand is het belangrijk dat er een zandlaag op de topjes

van de kunstgrasvezel blijft liggen. "Voor het onderhoud van banen met keramisch zand heb je een speciale borstel nodig die borstelt zonder al te veel van het zandpakket te verplaatsen", vertelt Gerrit Stronkhorst.

Stronkhorst werkt al jarenlang samen met Antea Realisatie B.V. en heeft geruime ervaring met het onderhoud van kunstgras. "Door mijn onderhoudservaring op vele tennisbanen weet ik precies wat een tennisbaan nodig heeft om in een goede conditie te blijven." Voor het behoud van roodzandbanen is het belangrijk dat de vezels goed beschermd blijven door een laagje zand. Het onderhoud van roodzandbanen moest dus anders. "Ik heb gekeken aan welke eisen een borstel voor keramisch zand moest voldoen en ben toen zelf met een ontwerp aan de slag gegaan. Het unieke is de speciale vezelbezetting en keuze van het type vezel in deze borstel."

"Ik gebruik hem zelf nu geruime tijd. Het werkt gewoon." Stronkhorst biedt de borstel nu ook aan bij leveranciers, zodat tennisclubs er ook over kunnen beschikken om het onderhoud uit te voeren. "De nieuw ontwikkelde borstel werkt zelfs prima als het zand nat is door bijvoorbeeld neerslag", aldus Stronkhorst.

Op de foto groundsman van Sprenkelaar Andre Schimmel met deze speciale bezem voor roodzand tennis

Tweede belijning ophalen.

Tenniskids

De aanleg van Tenniskids rood-banen als onderdeel van groot onderhoud en vernieuwing op het park was een samenloop van omstandigheden. De landelijke invoering van de Tenniskids World Tour door de KNLTB per 1 september 2013 en de inschrijving van 68 jeugdleden van TCS voor de World Tour waren een trigger om te zoeken naar een permanente oplossing voor de tijdelijke Tenniskids rood- en oranje-banen. Het slepen van netjes en het aanbrengen van tijdelijke belijning voor Tenniskids rood- en oranje-banen kost de trainers en begeleiders van de World Tour veel tijd en is een drempel voor kinderen om vrij te komen spelen. Reinders: "We hebben als bestuur in 2013 een vijfjarenplan opgesteld, waarin we onder andere hebben opgenomen dat we willen groeien wat betreft het aantal jeugdleden, een veilige omgeving willen bieden voor kinderen en jonge leden letterlijk en figuurlijk een centrale plaats willen geven op ons park. Er is nu voor gekozen om ruimte te creëren en het minikunstgrasbaantje te verplaatsen. De nieuwe ruimte biedt de mogelijkheid voor de aanleg van vier Tenniskids rood-baantjes, die zij aan zij worden neergelegd. Op advies van Kennis van Sport wordt een bezoek gebracht aan Tennisclub Leimonias in Den Haag, om de permanente belijning voor Tenniskids oranje in Smashcourt te bekijken. De extra belijning is van hetzelfde materiaal en de hoogte is gelijk aan de rest van de Smashcourt-mat. Dit verschilt van de witte

Jarno Tiethof

PRODUCTIVITEIT

heruitgevonden

Hoge productiviteit
Bewezen techniek
Innovatief
Toegevoegde waarde

Groundsmaster® 360

Count on it.

GROENTECHNIEK

Jean Heybroek

www.jeanheybroek.com

www.toro.com

SURE-LINE
impact

50 tinten wit?
Onze belijning is witter dan wit!

Neem contact
op voor een
gratis vrijblijvende
demonstratie
Bel:
0481-378200

• www.sportveldbelijningen.nl •

John Reinders

lijnen van de 'normale' tennisbaan, die anders van structuur is en een grovere pool heeft. De belijning steekt 2 mm boven de mat uit, maar er is 1 mm zichtbaar, omdat Smashcourt 1 mm over de top gevuld wordt.

De gekozen Smashcourt-mat is rood en de extra belijning voor Tenniskids oranje is groen van kleur. De infill van de mat verdeelt zich gelijkmatig; hierdoor vindt er geen oncontroleerbare balstuit plaats wanneer de bal de extra Tenniskids-belijning raakt. De KNLTB heeft hiervoor dispensatie verleend voor de competitie en toernooien. Deze wetenschap nam de zorgen weg over de inzetbaarheid van de nieuwe permanente Tenniskids oranje-banen voor de competitie en het storende effect van deze extra belijning in de baan voor de leden.

Begin augustus 2014 werd begonnen met de aanleg van de nieuwe banen en met het creëren van extra ruimte voor de Tenniskids rood-banen. In de planning is rekening gehouden met de doorlopende activiteiten op het park, zoals trainingen, toernooien en najaarscompetitie, en van de dertien buitenbanen bleven er altijd acht bespeelbaar. Uiteraard kwamen er daarnaast extra zaken bij, zoals vernieuwing van de paden en het terras, vervanging van de opslagruimte voor onderhoudsmaterialen en machines, herinrichting van de kinderspeelplaats en vernieuwing van de oefenmuur. Voor dat laatste maakte TCS gebruik van de muur van de opslagruimte met daarbij een minikunstgrasbaantje.

Op 1 november 2014 werd de feestelijke opening van het vernieuwde park gevierd, samen met het 35-jarig jubileum van TCS. Reinders: 'Wij zijn 35 jaar jong, in de bloei van ons leven en klaar voor de toekomst.'

Tennisclub TC Sprenkelaar beschikt nu over een hal met vier tapijt-binnenbanen, negen gravelba-

Slagmuur TC Sprenkelaar.

nen, vier Tenniskids rood Smashcourt-banen en vier Smashcourt-banen inclusief permanente belijning voor Tenniskids oranje. Er zijn zeven verlichte banen. Ook zijn er een kunstgrasminibaantje en een oefenmuur aanwezig.

Opbrengsten voor de vereniging

John Reinders verwacht dat de renovatie van het sportpark van TC Sprenkelaar positief zal uitpakken voor de tennisvereniging. 'Wij hebben een meerjarenplan opgesteld, waarin we als tennisvereniging streven naar een aantal van 1000 volwassen leden en 300 jeugdleden in 2018. Dit hopen wij met ons vergrote tennisaanbod te bewerkstelligen. De nieuwe tennisbanen maken meer competities mogelijk bij TC Sprenkelaar,

met name voor de jongere leden. Wij zien nu al positieve effecten van de nieuwe Tenniskids oranje- en rood-banen. Het aantal kinderen dat zich bij onze tennisvereniging heeft aangesloten, is de afgelopen maanden sterk toegenomen.'

Ten slotte heeft TC Sprenkelaar ook nog een nieuw terras aangelegd, met als doel het verhogen van de kantineopbrengst. 'De doorgevoerde vernieuwingen zullen uiteindelijk onze omzet structureel moeten vergroten', besluit Reinders.

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5109

BTW en sportaccommodaties: een nieuw Sportbesluit

Op 15 september 2014 publiceerde de staatssecretaris van Financiën een nieuw Sportbesluit. De staatssecretaris geeft in het nieuwste Sportbesluit uitleg over de toepassing van het verlaagde (6%) btw-tarief bij de terbeschikkingstelling van sportaccommodaties, ook wel 'het geven van gelegenheid tot sportbeoefening' genoemd. Wij zetten de belangrijkste wijzigingen voor u op een rij.

Auteurs: mr. drs. R. Brouwer en L. Ketner, Caraad Belastingadviseurs

Bij alle contracten tussen exploitanten van sportaccommodaties (gemeenten of beheerstichtingen) en gebruikers (sportverenigingen) is het de vraag of al dan niet sprake is van het geven van gelegenheid tot sportbeoefening of van btw-vrijgestelde verhuur. In het laatste geval hoeft geen btw te worden betaald over de gebruikersvergoedingen, maar bestaat ook geen recht op aftrek van voorbelasting. En dat is bij sportaccommodaties nadelig.

De exploitant moet nu ook aanvullende diensten verrichten

In het Sportbesluit is een aantal voorwaarden opgenomen. Als aan deze voorwaarden is voldaan, is volgens de staatssecretaris geen sprake van vrijgestelde verhuur, maar van het geven van gelegenheid tot sportbeoefening. De voorwaarden komen erop neer dat de exploitant, naast de terbeschikkingstelling van de sportaccommodatie, voldoende aanvullend dienstbetoon moet verrichten.

Ingrijpende wijziging aanvullend dienstbetoon
Een van de voorwaarden in het Sportbesluit was dat de exploitant moest zorgdragen voor het onderhouden, schoonmaken of beveiligen van de sportaccommodatie. In de praktijk werd er vaak voor gekozen om deze werkzaamheden geheel of gedeeltelijk uit te besteden aan bedrijven. Soms werd ook wel een contract gesloten met de gebruiker (de sportvereniging), uiteraard voor rekening en onder toezicht en eindverantwoordelijkheid van de exploitant.

In het nieuwe Sportbesluit is deze voorwaarde ingrijpend aangepast. De exploitant moet nu aanvullende diensten verrichten, die bestaan uit het beheer, het onderhoud, het schoonmaken en het beveiligen van de sportaccommodatie.

Het beheer zou kunnen worden omschreven als het dragen van de zorg en verantwoordelijkheid voor de sportaccommodatie. Het lijkt erop dat het onderhouden, schoonmaken en beveiligen daar juist deel van uitmaken. Het is dan ook niet duidelijk of deze toevoeging werkelijk een inhoudelijke betekenis heeft.

De exploitant moet voortaan al deze aanvullende diensten zelf verrichten of deze diensten inkopen bij een derde. Volgens de staatssecretaris mag deze derde niet de gebruiker van de sportaccommodatie zelf zijn. De diensten mogen volgens de

TOTAAL kunstgras onderhoud

met innovatieve machines

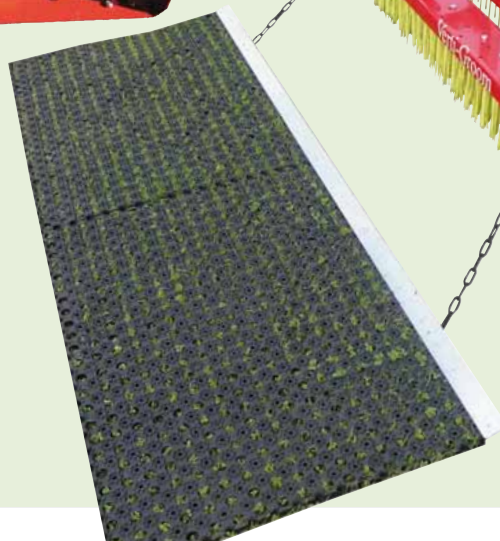

Gebr. Bonenkamp
030-6880999
info@gebrbonenkamp.nl
verti-drain@redexim.com

Redexim

www.redexim.com

GREEN CLIPPER: Dé manier voor het maaien van SPORTVELDEN

- ✓ 4,1m werkbreedte
- ✓ Lichtgewicht
- ✓ Hoge werksnelheid
- ✓ Brede inzetbaarheid van de combinatie
- ✓ Zeer lage onderhoudskosten
- ✓ Ook leverbaar in een 2,4m uitvoering

Voor meer informatie: 06-20249967 of greenclipper@voets.nl

Green Clipper®
mowing solutions

silica nova

RENOVATIE EN ONDERHOUD VAN KUNSTGRAS - DIENSTVERLENING

Silica Nova is specialist op het gebied van reiniging en onderhoud van de kunstgras sportvelden.

daarbij voeren wij de volgende werkzaamheden uit:

- Infillrenovatie d.m.v. silica®-methode
- Het verwijderen van alle infill uit elke kunstgrasmat
- jaarlijks onderhoud d.m.v. borstel-zeef-zuig machine
- Reparatie van tapijt-beschadigingen
- Biologische onkruid, mos en alg bestrijding
- Aanleggen van belijning in bestaande kunstgrasvelden
- Onderhoud/ reparatie van hekwerk en bestratingen

Zwarteweg 62
8097 PX Oosterwolde
T: 0525-621 223
F: 0525-655 720
I: www.kunstgrasonderhoud.nl
www.silicanova.nl
E: info@silicanova.nl

www.kunstgrasonderhoud.nl

staatssecretaris dus niet worden uitbesteed aan de sportvereniging.

Het nieuwe Sportbesluit betekent voor een aantal gemeenten en beheerstichtingen een ernstige verzwarende. Het is daarom aan te bevelen om vast te (laten) stellen of (nog) wordt voldaan aan de voorwaarden van het nieuwe Sportbesluit. Gelijktijdig is in het nieuwe Sportbesluit opgenomen dat bepaalde dagelijkse, kleinschalige onderhoudswerkzaamheden wel door de sporters of de sportvereniging zelf mogen worden verricht. Voorbeelden daarvan zijn belijning, het maaien van gras en het verwijderen van onkruid. Het is niet duidelijk of hiermee een wijziging is beoogd of dat er sprake is van het vastleggen van reeds bestaand beleid.

In het nieuwe Sportbesluit worden ook denksporten aangemerkt als sportbeoefening

Rechtbank Zeeland-West Brabant

Op 12 januari 2015 deed de rechtbank Zeeland-West Brabant uitspraak in een zaak die de gemeente Sluis had aangespannen tegen de Belastingdienst. De inspecteur weigerde de gemeente teruggaaf te verlenen van de voorbelasting die drukte op de exploitatie van enkele gemeentelijke sportaccommodaties. Hij vond dat het door de gemeente verrichte aanvullend dienstbetoon onvoldoende was om te spreken van het geven van gelegenheid tot sportbeoefening. De inspecteur was van mening dat sprake was van vrijgestelde verhuur en dat de gemeente dus geen recht op aftrek had. De rechtbank was het echter niet met de inspecteur eens en oordeelde dat er geen sprake was van vrijgestelde verhuur en dat de gemeente wel degelijk recht op aftrek had. Een leuk detail is dat de rechtbank voor haar oordeel steun ontleende aan de nieuwe voorwaarden die in het nieuwe Sportbesluit zijn opgenomen, met name de voorwaarde dat sportverenigingen wel kleinschalige onderhoudswerkzaamheden mogen verrichten.

Denksporten

Nieuw in dit Sportbesluit is dat ook denksporten als sportbeoefening worden aangemerkt. Voorheen moest nog sprake zijn van actieve lichamelijke sportbeoefening, maar onder het

nieuwe Sportbesluit valt ook geestelijke sportbeoefening. Het moet dan gaan om het verbeteren van het lichamelijke en/of geestelijke welzijn en competitie- en/of spelelementen of spelregels moeten een rol spelen. In het nieuwe Sportbesluit is nadrukkelijk opgenomen dat denksporten voor de terbeschikkingstelling van sportaccommodaties zijn aan te merken als sport. Naast bridge en schaken valt ook te denken aan dammen, go, scrabble en stratego, klaverjassen en zelfs poker. De meditatieve vormen van yoga vallen echter (nog steeds) niet onder de toepassing van het 6%-tarief, ook al is het doel van yoga evident het lichamelijke en geestelijke welzijn. Blijkbaar is het ontbreken van een competitie-element voor de staatssecretaris hierbij doorslaggevend geweest. Gelet op de rechtspraak is het de vraag of die uitleg juist is. De toepassing van het Sportbesluit bij denksporten biedt ook exploitanten van multifunctionele accommodaties, zalencentra en club- en/of buurthuizen de mogelijkheid om ruimten onder toepassing van het 6%-tarief ter beschikking te stellen aan denksportverenigingen.

Conclusie

Het nieuwe Sportbesluit brengt een aantal belangrijke wijzigingen met zich mee voor exploitanten van sportaccommodaties. Ten eerste zijn de voorwaarden voor de toepassing van het 6%-tarief bij sportaccommodaties aangescherpt en is het voor exploitanten lastiger om werkzaamheden uit te besteden aan sportverenigingen. Het is aan te bevelen om vast te (laten) stellen of de huidige exploitatie van sportaccommodaties aan deze voorwaarden voldoet. Ten tweede zijn denksporten nu ook aan te merken als sportbeoefening. Deze wijziging biedt exploitanten van multifunctionele accommodaties, zalencentra en club- en/of buurthuizen de mogelijkheid om bij de terbeschikkingstelling van zalen aan denksportverenigingen het 6%-tarief toe te passen.

Ten slotte wijzen wij erop dat de staatssecretaris van Financiën voornemens is de zogenoemde sportvrijstelling – een vrijstelling voor sportverenigingen en sportorganisaties – te wijzigen. Deze wijziging kan ook grote (nadelige) gevolgen hebben voor de exploitatie van (gemeentelijke) sportaccommodaties. Mocht zich een wijziging in de wet- en regelgeving voordoen, dan zullen wij u nader informeren over de gevolgen.

Lennert Ketner

Ronald Brouwer

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5110

Gravel ligt onder schot!

Gravel onder afschot heeft in korte tijd veel furore gemaakt. Op het eerste gezicht logisch, want de voordelen lijken groot: seizoensverlenging en minder onderhoud. Maar steeds vaker is er in de markt ook voorzichtige scepsis te horen. Inderdaad, gravel onder afschot heeft al die voordelen, maar aanleggen is moeilijk en moet op de juiste manier gebeuren. Er zijn uit de praktijk verschillende voorbeelden bekend waarbij dat niet gebeurde, en dan presteert onder afschot niet zoals het hoort. Als de sector dat niet in ogenschouw neemt, zou gravel onder afschot net als Canada Tenn in diskrediet kunnen raken. Ook dit product werd binnengehaald als de redding voor gravel, maar raakte door de slechte behandeling uit de gratie. Laurens van Muijen, werkzaam bij Aannemersbedrijf Oosthoek, heeft volgens eigen zeggen 'onder afschot' in de vingers. Zijn bedrijf legde meer dan 80 banen aan en zou nooit een klacht hebben ontvangen. In de onderstaande blog geeft hij zijn visie.

Auteur: Laurens van Muijen

Diverse forums en artikelen zijn er al gewijd aan de bouw van gravel onder afschot. Graag willen wij als aannemer ook onze visie kenbaar maken en uitleggen waarom onze banen de genoemde problemen niet kennen.

Wat is nu eigenlijk een baan onder afschot, wat is het ei van Columbus?

Iedere tennisbaanbouwer heeft hierover zijn eigen ideeën en heeft zijn eigen manier van bouwen. Wij hanteren die van ons en daarmee boeken we succes en tevreden klanten.

Een gravelbaan onder afschot is een gewone gravelbaan met alle typerende speeleigenschappen, die onder een licht afschot van 8 cm wordt aangelegd; naast de baan wordt een lijngoot geplaatst. Deze lijngoot zorgt ervoor dat afstro-

mend hemelwater wordt afgevoerd naar een riool of een nabijgelegen watergang. Hiermee kan na hevige regenval binnen een uur weer worden gespeeld. Het afschot kan naar keuze worden aangebracht in de zandopbouw of in de lava; dit ligt eraan of de onderbouw voldoet aan de gestelde normen.

Het gravel dat wordt gebruikt, is anders van samenstelling dan conventioneel gravel. Het is fijner van fractie, waardoor het, als het licht vochtig is, beter te verdichten is om de juiste hardheid te krijgen. Er zijn verschillende producten op de markt, maar wij gebruiken tegenwoordig Gravel Pro van Huisman BV, naar onze mening het best samengestelde product. Dit heeft alle benodigde

eigenschappen voor goed gravel: opname van water, slijtvastheid en hardheid, en daarnaast een goede capillaire werking, zodat gebruikgemaakt wordt van de onderliggende lavafundering die als waterbuffer fungeert. Gravel Pro-banen zijn door ISA Sport gekeurd en gecertificeerd en staan als zodanig op de NOC*NSF-sportvloerenlijst.

Het product bestaat uit een toplaag van roodgebakken gebroken steen met een korrelgrote van 0-1 mm. Deze korrelgrote draagt bij aan de slijtvastheid en capillaire werking van de toplaag en laat zich zeer goed verdichten. Een goede verdichting is essentieel voor het verkrijgen van de juiste hardheid. Wanneer dit niet goed gebeurt, zullen er op termijn problemen ontstaan in de

vorm van plassen of luchtbelletjes en voelt de baan sponzig aan. Onze manier van werken wijkt af van die van onze 'concullega's'. Wij brengen het gravel aan in laagjes, waardoor het materiaal tijdens het opbrengen continu wordt verdicht. Wanneer de juiste laagdikte is opgebracht, verdichten wij nog extra door meerdere malen te walsen met een tenniswals van 2000 kg. In onze visie is dit de enige manier om de juiste hardheid te kunnen bewerkstelligen.

Diverse forums en artikelen zijn er al gewijd aan de bouw van gravel onder afschot

Een veel gehoord fabeltje, volgens mij, is dat bij dit baantype tachtig procent van het hemelwater wordt afgevoerd door de lijngoot. In onze visie is dit eerder twintig procent via de lijngoot en tachtig procent gewoon via de drainage (en dus door de gravelopbouw). Een goed werkende drainage is dus een must. De twintig procent die via de lijngoot wordt afgevoerd, is echter wel de hoeveelheid water waardoor de tennisser langere tijd de baan niet op kan. Een baan onder afschot is dus wel degelijk een goede oplossing om na regenval weer snel te kunnen tennissen. Ook zal men bij droog weer (en soms zelfs in de winter) de banen nat moeten houden en wekelijks moeten walsen om de dichtheid te kunnen blijven garanderen. Een goede beregeningsinstallatie is dus een pre, en eigenlijk een must. Dat er minder water wordt gebruikt, is naar onze mening niet waar. Wel is er een besparing mogelijk op het voorjaarklaar maken. De banen hoeven niet te worden uitgefreesd om vermenging van het gravel te verkrijgen, en dus niet opnieuw geprofileerd. De belijning kan dus gewoon blijven zitten. Waar nodig aanvullen met nieuw materiaal, borstelen, slepen en walsen is voldoende. Het onderhoud door het jaar heen is verder niet veel anders dan aan conventioneel gravel.

Onderhoud aan banen onder afschot is zeer belangrijk. Je moet dit op de juiste manier doen met gebruik van de juiste borstel. Wij adviseren hiervoor een kunststof borstel. De ijzeren variant is veel te grof; deze brengt schade toe aan de verdichting en verplaatst grove deeltjes naar de buitenkant. Hierdoor wordt de baan weer zacht en raakt deze zijn glijeigenschappen kwijt. Op de baselijn zul je dan ook vaak kuiltjes zien ontstaan. Ook moeten de goten regelmatig worden

schoongemaakt, om het water vrije doorgang te bieden. Wij plaatsen bij iedere goot een bezinkput, waarin vuil naar de bodem zakt en het water altijd vrij kan afstromen. Wanneer er nieuwe drainage wordt aangebracht, plaatsen wij drainageputten, zodat ook deze kunnen worden gereinigd. Als opsluiting van de baan gebruiken wij een wat grovere betonnen band van 10 x 20, omdat deze steviger staat dan een houten kantplankje. De baan moet immers weer minimaal 25 jaar mee!

Onderhoud aan banen onder afschot is zeer belangrijk. Je moet dit op de juiste manier doen met gebruik van de juiste borstel

Wat wij vaak tegenkomen, is een plastic goot met plastic deksel. Net geplaatst ziet dit er prima uit, maar na verloop van tijd brengt het een berg ellende met zich mee: de goten komen omhoog en de deksels gaan wijken. Hierdoor kan het water niet meer goed weggkomen en is het afschot effect niet meer optimaal. Om die reden gebruiken wij goten van polymerebeton met een verzinkt ijzeren deksel. Deze hebben een vlakke onderkant, waardoor ze bij het verdichten niet

omhoog worden geduwd. De deksels blijven hierdoor gegarandeerd op hun plaats. De goten hebben verder een klasse A15-normering, zodat er met lichte machines gewoon overheen kan worden gereden.

Wij baseren onze prijsstelling deels op het ombouwadvies dat in de meeste gevallen aanwezig is, waarin de afmetingen, drainage, onderbouw en grondstoffen in beeld worden gebracht, maar zeker ook onze eigen bevindingen. Ik hoop dat tennissend Nederland begrijpt dat niet alle aannemers cowboys zijn, dat er nog aannemers zijn met kennis en vakbekwaamheid die gaan voor kwaliteit. Kwaliteit is niet duur; een verkeerde keuze kost meer, wij zeggen altijd. 'De vreugde van de laagste prijs duurt altijd korter dan de ergernis van de slechte kwaliteit!' Wij leggen onze tennisbanen aan in samenwerking met Happy Feet, dat voor ons de engineering en keuringen regelt.

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5111

Laurens van Muijen

Samen sterk in kunstgrasrecycling

Doelstelling is om niveau 5 CO₂-Prestatieladder te behalen

Aannemersbedrijf Van Wijlen uit Sprang-Capelle en TUF Recycling uit Dongen werken op steeds meer vlakken samen. Daarbij speelt onder meer het behalen van niveau 5 van de CO₂-Prestatieladder een rol. Door de samenwerking zijn de twee bedrijven nu marktleider in Nederland wat betreft het verwijderen en het recyclen van kunstgras. Vorig jaar hebben ze samen zo'n 400.000 m² kunstgras gerecycled.

Aannemersbedrijf Van Wijlen uit Sprang-Capelle richt zich bij zijn werkzaamheden op vier disciplines, namelijk infra, milieu, sport en groen. De samenwerking met TUF Recycling betreft met name de sporttak, waarbij Van Wijlen het kunstgras van voetbal-, hockey-, tennis- en korfbalvelden verwijderd. 'Eigenlijk zijn we door TUF Recycling in deze branche gerold', zegt directeur Bart van Wijlen. 'We kwamen elkaar in het werkveld tegen en door gesprekken met Wilfred van Valburg is het balletje gaan rollen.'

Volgens Van Wijlen ligt er voor beide bedrijven de komende jaren een hoop werk in het verschiet. De eerste hockeyvelden met kunstgras werden zo'n 15 tot 20 jaar geleden aangelegd en zijn inmiddels toe aan vervanging. 'Als je kijkt wat er daarna aan kunstgrasvelden nog allemaal aangelegd is, dan komen er nog heel veel velden aan die vervangen moeten worden', aldus Van Wijlen. 'En topclubs willen hun kunstgrasveld vaak zelfs nog eerder vervangen, al na een jaar of vijf.'

Alles hergebruiken

Dat aannemersbedrijf Van Wijlen gevraagd wordt om de kunstgrasstoplaag af te voeren, is omdat het bedrijf bekend is met de manier van aanleggen van kunstgrasvelden. Van Wijlen: 'Wij kennen ook de constructies onder het kunstgrasveld en weten waar we op moeten letten.' Verder

gebruikt het bedrijf wielladers die men ook gebruikt in de wegenbouw. Het gaat om wiel-laders van maximaal 6 ton, waarmee de kunstgrasmat wordt opgerold. De kunstgrasmat wordt eerst in banen van twee meter breed gesneden; daarna worden de banen met de wielladers opgerold en verzameld. 'Hierdoor kunnen we heel snel werken en zijn we binnen een dag klaar met een kunstgrasveld.'

Daarna gaat de kunstgrasmat naar TUF Recycling, waar de mat eerst wordt uitgeklopt. Bij de variant voor voetbalvelden komt er rubber-infill en zand uit de mat. 'Het zand en het rubber worden vervolgens van elkaar gescheiden, waarna het gewassen en gezeefd wordt. Beide materialen zijn namelijk prima geschikt om hergebruikt te worden', zegt Van Wijlen. 'Er blijft echter altijd wel een restant ongeschikt zand over, maar omdat wij erkend zijn als grondbank, kunnen wij ook dat innemen, keuren en vervolgens weer gebruiken voor onze infrataak, bijvoorbeeld ter ophoging van terreinen of wegen.'

Onder de kunstgrasmat ligt bijna altijd een onderdoek, dat Van Wijlen ook weghaalt. Meestal ligt het onderdoek los op de onderbouw. 'Tot nog toe voerden we dit onderzoek gewoon af, maar we zijn in overleg met TUF Recycling om het bij een fabriek hoogwaardig te laten recyclen',

aldus Van Wijlen. 'We zijn hierover inmiddels met diverse partijen in overleg.'

CO₂-Prestatieladder

De samenwerking met TUF Recycling heeft voor aannemersbedrijf Van Wijlen nog een doel. Van Wijlen wil namelijk als een van de eerste bedrijven in de branche niveau 5 van de CO₂-Prestatieladder behalen. Eind 2014 is het bedrijf begonnen met het schrijven van het handboek om dit niveau te kunnen bereiken. Van Wijlen: 'Binnenkort hebben we de eerste audit en in mei de tweede. Je moet er heel wat voor doen om dit niveau van de CO₂-Prestatieladder te bereiken.' Zo heeft hij in september 2014 op de huidige locatie in Sprang-Capelle een nieuw, CO₂-neutraal kantoorpand geopend. In het pand zit onder meer een warmteterugwinsysteem, overal ledverlichting en er komen zonnepanelen op de daken. Nog een maatregel om dit hoge niveau van de Prestatieladder te halen, is de aanschaf van energiezuinige machines. 'Bij de vervanging van materieel kiezen we voor machines die voorzien zijn van de schoonste motoren die op dat moment op de markt zijn. De vrachtauto's die we gebruiken, hebben nu al Euro 5.' Dit levert soms een extra opdrachtgever op (EMVI), maar soms ook een flinke korting op de aanneemsom. Een andere belangrijke voorwaarde voor aan-

De kunstgrasmat wordt eerst in banen van twee meter breed gesneden, waarna de banen met de wielladers worden opgerold en verzameld.

Van Wijlen is met TUF Recycling in overleg, om uiteindelijk ook het onderzoek hoogwaardig te laten recyclen bij een fabriek.

nemersbedrijf Van Wijlen om niveau 5 op de CO₂-Prestatieladder te halen, is de opzet van een keteninitiatief. Dit houdt in dat Van Wijlen bijvoorbeeld overlegt met TUF Recycling en de transporteur van de matten over de vraag hoe de matten nog efficiënter en energiezuiniger verwijderd, vervoerd en gerecycled kunnen worden.

Van Wijlen: 'Kan de transporteur bijvoorbeeld Euro 6- in plaats van Euro 5-vrachtauto's gebruiken? En door een betere planning zit de transporteur vrijwel nooit meer met (nutteloze) lege ritten.' Een maatregel die Van Wijlen zelf sinds kort neemt in het kader van het keteninitiatief, is, indien nodig, het schoonblazen van de kunstgrasmaten voordat ze opgerold worden. 'Verder snijden we de matten nog netter en rollen we ze nog strakker op dan voorheen, zodat de mat bij TUF Recycling nog sneller door de verwerkingslijn kan.'

Was- en scheidingsinstallatie

Volgens de commercieel directeur van TUF Recycling, Wilfred van Valburg, is het logisch dat het bedrijf als vanzelf in het recyclen van kunstgrasmaten gerold is. 'Wij hadden al jarenlang ervaring met het extruderen van synthetische garens en vezels, voordat we in deze branche terechtkwamen.' Vele jaren lang was het moederbedrijf actief in het recyclen van kunststof garen, tapijt en kamerbreed tapijt. 'Als vanzelf kwam de vraag naar het recyclen van kunstgras. Vreemd was die vraag niet, want behalve de ondergrond en de omgeving waarin deze grondbedekking wordt gebruikt, is het verschil tussen kunstgras en tapijt niet heel groot', aldus Van Valburg. In het werkveld kwam Van Valburg aannemersbedrijf Van Wijlen regelmatig tegen. 'Bart kende ik dus al en zijn bedrijf staat bekend als een heel degelijk bedrijf. Wij als TUF Recycling waren nog op zoek naar een bedrijf dat voor ons de kunstgrasmaten kon snijden en oprollen.'

Op hetzelfde moment dat Van Valburg koos voor samenwerking met Van Wijlen, besloot hij ook in zee te gaan met Silica Nova uit Oosterwolde, een bedrijf dat gespecialiseerd is in het uitkloppen van kunstgrasmaten op locatie. Van Valburg: 'Vooral bij TPE-infill, een luxere soort infill, kan dat prima. Of de klant dat wil, dat laten we altijd aan hemzelf over.' Al is Van Valburg met TUF Recycling nog niet van plan om zelf ook niveau 5 van de CO₂-Prestatieladder te behalen, hij wil wel zo hoog mogelijk eindigen. Vandaar dat het bedrijf bezig is met de aanschaf van een was- en scheidingsinstallatie voor het zand en het rubber. 'We hopen de installatie halverwege dit jaar te kunnen laten draaien. Vanaf dat moment kunnen we zowel het zand als het rubber weer onder specificatie terugleveren aan de sportaccommodaties.' Het zand en het rubber scheiden is nu al mogelijk, maar dat is voor TUF Recycling niet voldoende. 'Wij willen topkwaliteit zand terug kunnen leveren, volgens de ISA-specificaties en met de juiste korrelgrootte, dus zonder het heel fijne zand', aldus de commercieel directeur. Dit is ook de reden dat Van Wijlen de kunstgrasmaten heel netjes en strak moet oprollen. 'Met Silica Nova hebben we nu een werkmethode ontwikkeld waarbij we de uitgeklopte rollen voor de klant kosteloos kunnen verwerken. Samen met Van Wijlen werken we naar een situatie dat we op termijn zelfs matten met infill kosteloos kunnen verwijderen; maar voor het zover is, dat duurt nog wel een paar jaar.'

Alle drie de bedrijven staan 12 maart aanstaande op de Dag van de Sportaccommodatie in Houten. Voor belangstellenden staat een kop koffie klaar.

Dit artikel is geschreven onder verantwoordelijkheid van Bart van Wijlen van aannemersbedrijf van Wijlen en Wilfred van Valburg van Tuf Recycling.
Voor meer informatie: 0416 279 569

Stuur of twitter dit artikel door!
Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5114

Perfect Pitches Part IV

Vakblad Fieldmanager laat in deze rubriek de meest bijzondere projecten van afgelopen periode zien

Een nieuwe service in vakblad Fieldmanager: een projectenpagina. Acht keer per jaar een verslag van de meest bijzondere projecten op gebied van sport. Uw project ook op deze projectenparade. Stuur een mail naar project@nwst.nl en u wij zenden u alle info.

Realisatie Bentinckspark in Hoogeveen

De gemeente Hoogeveen realiseert in het Bentinckspark diverse sportfaciliteiten. Nieuwe voorzieningen komen in een omgeving waar al voorzieningen aanwezig waren. Een totale opwaardering van het sportpark. In september 2012 werd het complete nieuwe voetbalcomplex in het Bentinckspark in gerealiseerd, bestaande uit 5 volwaardige kunstgrasvelden, 2 kunstgras jeugdelden, 3 ½ natuurgrasveld en 4 jeu de boules banen. 2 kleedkamers, 2 massage ruimten, business ruimten en 2 kantines. In augustus 2014 is het nieuwe schoolgebouw met sportfaciliteiten in het Bentinckspark in gebruik genomen. Eind 2014 is de nieuwe 8 laans- atletiekbaan in gebruik genomen met dubbele mogelijkheden voor de diverse technische onderdelen. Maar liefst 9 sprintbanen en een kunstgrasbaan om de baan heen. Naast de atletiekbaan wordt een nieuw activiteitscentrum gerealiseerd. Het 'Activum'. Hierin komt een topsporthal van 56 x 28 m. met een hoogte van 9 meter en een tribune voor ruim 2.000 toeschouwers. In het Activum komt nog een sporthal van 44 x 24 m. met een hoogte van 7 meter en een gymzaal van 14 x 22 m. met een hoogte van 5,5 m. In het gebouw komen 12 kleedkamers en een gezamenlijk sportcafé voor de gebruikers van de atletiekbaan en het Activum. De verwachting is dat in juni 2016 het 'Activum' geopend kan worden.

Aanneemsom: totaal exclusief scholencomplex 18 miljoen euro.

Opdrachtgever: Gemeente Hoogeveen

Contactpersoon opdrachtgever: G. van Goor

Contactgegevens opdrachtgever: Postbus 20.000, 7900 PA Hoogeveen
Telefoon 06 270 041 14

Architect Voetbalvlek Bentinckspark: M.T.D. Landschapsarchitecten

Contactpersoon architect: N. van den Hooge

Contactgegevens architect: Postbus 5225, 5201 GE 's- Hertogenbosch
Telefoon 073 612 50 33

Architect Atletiekbaan Bentinckspark: Diederendirrix bv

Contactpersoon architect: Fabianne Riolo

Contactgegevens architect: Postbus 6320, 5600 HH Eindhoven
Telefoon 040 260 67 43

Aannemer: Arcadis bv

Contactpersoon aannemer: H. Plat

Contactgegevens aannemer: Postbus 63, 9400 AB Assen
Telefoon 06 270 607 77

Herinrichting hockeycomplex MHCL Leeuwarden

Hockeycomplex MHCL in Leeuwarden bestond tot voor kort uit twee zand-ingestrooide hockeyvelden. Door een toenemende groei van de club was er behoefte aan een derde veld. Tevens dienden de bestaande velden te worden gerenoveerd. In de zomer van 2014 zijn de bestaande velden omgebouwd tot gloednieuwe semi-watervelden. Het nieuwe derde veld is gerealiseerd op het naastgelegen voetbalveld.

Alle drie velden zijn voorzien van sportveldverlichting waarbij de armaturen van de velden 1 en 2 zijn vervangen voor nieuwe armaturen. De semi-watervelden worden beregend met pop-up sproeiers welke in de omliggende betonplaten wegzakken wanneer er niet gesproeid wordt. Centraal op het middenterrein zijn de opslag reservoirs en de pompinstallatie geplaatst, de reservoirs zijn afgedekt met grond zodat deze heuvel als uitkijkpunt over de drie velden fungeert. De sporttechnische lagen van de velden 1 en 2 zijn hergebruikt in de nieuwe constructies. De sporttechnische laag van veld 2 bestond uit een lava-rubber mengsel welke na bijmengen met rubber is hergebruikt in de sporttechnische laag van het zand-ingestrooide veld (veld 3). De sporttechnische laag van veld 1 is na bijmenging van lava hergebruikt in de sporttechnische laag van veld 1 en veld 2.

Aanneemsom: € 859.350,00

Opdrachtgever: Gemeente Leeuwarden

Contactpersoon opdrachtgever: Henk Renting

Contactgegevens opdrachtgever: www.leeuwarden.nl

Architect: KYBYS

Contactpersoon architect: Arjen Wallinga

Aannemer: C.S.C.

Contactpersoon aannemer: Andre Ceelen

Aanleg American Footballveld in Hamburg

In het najaar van 2014 heeft Intergrass in samenwerking met Domo Sports en Weitzel Sportstättenbau een American Footballveld aangelegd in Hamburg (Dui). Dit American Footballveld is eveneens voorzien van voetballijnen. In deze populaire sport, uit Noord Amerika, wordt er steeds vaker voor een kunstgrasondergrond gekozen. Het kunstgras is bijzonder geschikt voor deze sport, omdat het slijtvast is en het kan het hele jaar door gebruikt worden.

Opdrachtgever: Weitzel Sportstättenbau en Domo Sports
Aannemer: Intergrass

Herinrichting sportpark Blankensteijn

Sportpark Blankensteijn in Vianen biedt onder andere onderdak aan twee voetbalverenigingen, één hockeyvereniging, één handbalvereniging en één korfbalvereniging. Op het sportpark wordt een herinrichting gerealiseerd. De herinrichting is wenselijk vanwege groei van ledenaantallen van de verschillende sportverenigingen. Voor de voetbalverenigingen Brederodes en V.V. Vianen worden twee natuurgrasvelden omgebouwd naar kunstgrasvelden. De beide velden waar de hockeyvereniging gebruik van maakt op het sportpark zijn aan vervanging toe. Momenteel heeft de hockeyvereniging een zand ingestrooid veld ter beschikking en wordt een zand ingestrooid veld gedeeld met de korfbalvereniging. Om de toename van leden op te vangen wordt een additioneel hockeyveld aangelegd. Dit nieuwe veld is gedeeltelijk gesitueerd op het huidige combinatieveld korfbal/hockey. Naast het tweede (nieuwe) hockeyveld wordt eveneens een zand ingestrooid kunstgrasveld aangelegd. Op dit veld wordt hoofdzakelijk korfbal in combinatie met handbal gespeeld. De realisatie van het werk vindt plaats in de zomer van 2015.

Aanneemsom: 1.300.000,- excl. BTW

Opdrachtgever: Gemeente Vianen

Architect: KYBYS ingenieurs en adviseurs

Aannemer: nog onbekend, engineeringfase loopt nog

LED licht voor Tennispark Kralingen

Het gehele complex van Tennispark Kralingen wordt sinds dit jaar verlicht met dynamisch aangestuurde LED armaturen. De investering is mogelijk dankzij een speciale lease-constructie. Tennispark Kralingen was hard toe aan nieuwe verlichting. Tennisbaan Kralingen wordt nu verlicht met 40 armaturen uit de WS serie van AAA-LUX. De armaturen worden aangestuurd door middel van een touchscreen dat geplaatst is in de kantine. De gehele installatie werd gefinancierd door een lease-overeenkomst tussen het park.

Opdrachtgever: Tennispark Kralingen

Aannemer: AAA-LUX

Eerste Multifunctionele Padelbanen in Nederland

In 2014 hebben de Ulvenhoutse Tennisvereniging (UTV) en FieldTurf Benelux gezamenlijk de eerste 3-in-1 multifunctionele Padelbanen van Nederland gerealiseerd op sportpark Jeugdland in Ulvenhout. In het voortraject waren de wensen en eisen van UTV Ulvenhout duidelijk. Na een voorbereidingstraject van 6 weken wist Fieldturf vanaf het moment dat de eerste schop de grond in ging, de aanleg van de 2 Padelbanen binnen 6 weken volledig af te ronden. Vanaf de opening van het seizoen half maart 2014 hebben de 2 Padelbanen UTV al veel meerwaarde gebracht.

Opdrachtgever: de Ulvenhoutse Tennisvereniging (UTV)
Aannemer: FieldTurf Benelux

Nieuw hockeycomplex WFHC Hoorn

Realisatie van een geheel nieuw sportcomplex met 2 watervelden, 2 zandvelden een clubgebouw en parkeerterrein. De watervelden worden aangelegd op schuimbeton. Het project is aanbesteed met E&C-contract, gebouw op D&C-basis, inclusief 8 jaar volledig onderhoud van het complex

Aanneemsom: 3,2 miljoen
Opdrachtgever: Gemeente Hoorn
Contactpersoon opdrachtgever: Wilfred Slippers
Architect: Complex getekend door gemeente Hoorn, gebouw door BAM
Aannemer: BAM Nootenboom
Contactpersoon aannemer: Ruurt Veldman

Herstructurering speelplek Nieuw Gibraltar in Amsterdam

Op 31 Oktober 2014 heeft KSP Speelplek Nieuw Gibraltar in Amsterdam West opgeleverd. Deze speelplek was sterk verouderd en behoefte een complete herstructurering. Na de voorafgaande opruimingswerken en sloopwerken heeft KSP bestaande toestellen herplaatst en nieuwe speeltoestellen geïnstalleerd met inbegrip van kleurrijke veiligheidsondergronden KSP Playfloor, KSP Playgrass en Tiger Mulch. Ook is er een sportveldje aangebracht op het onderhavige terrein. Het werk omvatte tevens de uitvoering van infrastructurele werken, bestratingswerken en de aanleg van groenvoorzieningen. De inrichting en afwerking van de speelplek is er volledig op gericht dat de speeltuin toegankelijk is voor iedereen. Ook kinderen met een beperking kunnen er spelen met andere kinderen.

Aanneemsom: 75.800.00
Opdrachtgever: Gemeente Amsterdam – Stadsdeel West
Contactpersoon opdrachtgever: Liane Dambrink
Aannemer: KSP Kunstgras B.V.
Contactpersoon aannemer: Joost Sweep

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5115

L'histoire se répète

Ook binnen het ontsnappingspeloton heerst
onderling wantrouwen; je moet altijd
achterom kijken of jij niet de enige bent die
aan het ontsnappen is

Het gonst in de sportsector door de oprichting van een nieuw netwerk voor een aantal aannemers onder de naam Paba, oftewel Platform Aannemers Buitensportaccommodaties. Alle grotere aannemers die actief zijn bij de aanleg van kunstgrasvelden, zijn betrokken bij dit platform. Hoewel iedereen in de sector zich haast om te bezweren dat er absoluut niets aan de hand is, dringt zich toch de vergelijking op met de oprichting van de BSNC, meer dan tien jaar geleden op. Een clubje dissidente aannemers binnen de Cultuurgroep Gras zei het vertrouwen op in deze groep, die op dat moment de belangrijkste belangengroep was in de sport. Hun reden: de belangen van aannemers zouden te weinig in acht worden genomen. De rest is inmiddels geschiedenis. De Cultuurgroep bestaat niet meer en de BSNC is leidend in de branche. Ook achter de oprichting van Paba lijken vergelijkbare motieven te zitten. Een van triggers is de extra heffing op keuringen die in 2014 werd ingevoerd. Volgens NOC*NSF zou die extra heffing nodig zijn om het systeem van keuren in stand te houden. Hoewel het om een relatief laag bedrag gaat, waren de aannemers het daar hardgrondig mee oneens, vooral omdat er geen mogelijkheden waren om die meerkosten door te berekenen aan de opdrachtgever. Er zijn en waren echter meer irritatiepunten. De garantieregeling kunstgras bijvoorbeeld. Door de werkgroepstructuur die de BSNC kent, is het voor commerciële aannemers blijkbaar lastig om de eigen belangen overeind te houden bij beslissingen van de werkgroepen. Een de zaken die bij een rondvraag ook als irritatiepunt worden genoemd, zijn de volgens veel mensen buitensporige vergoedingen die het bestuur en management krijgen toegespeeld. Professionalisering is goed, zo meldt iemand, maar nu gaat meer dan 50 procent van het budget naar vergoedingen.

Een ander veel gehoord twistpunt is het punt van de vertegenwoordiging. Met andere woorden: wie vertegenwoordigt de BSNC? Oorspronkelijk

opgericht als een aannemersclub, probeert de branchevereniging ook gemeentes en de sport naar zich toe te trekken. Dat leidt onherroepelijk tot conflicten. Dat zie je nu bijvoorbeeld bij de Green Deal. Een zeer belangrijk thema, dat de branchevereniging zo krampachtig lijkt te claimen, dat andere partijen zoals de NGF afhaken en hun eigen dingen opstarten. Volgens het bestuur van de branchevereniging is er niet zo veel aan de hand, en maakt de BSNC op dit moment een transitie door van een werkgroepgeoriënteerde vereniging naar een vereniging waarin bedrijven en organisaties ook zitting kunnen nemen in een overlegstructuur op basis van bloedgroepen. Helemaal nieuw is dat overigens niet. *The Big Seven*, een gelegenhediscoalitie van de zeven grootste gemeentes van Nederland, die ook allemaal in de BSNC zitten, stond vorig jaar aan de wieg van een soort standaardbestek voor kunstgras. Het doel van Paba is in zekere zin vergelijkbaar: met gelijkgestemde zielen overleggen, zonder dat de opdrachtgevers of adviesbureaus over de schouder meekijken. Dezelfde anonieme aannemer: 'Je bent niet altijd op zoek naar het delen van kennis; soms wil je ook gewoon met gelijkgestemde bedrijven overleggen over de eigen zorgen, problemen en belangen.' Deze aannemer vindt het overigens niet erg waarschijnlijk dat de leden van Paba uit de BSNC zullen stappen. Een eveneens anonieme collega-aannemer bevestigt dat en gebruikt daarvoor een fietsmetafoor: 'Ook binnen het ontsnappingspeloton heerst onderling wantrouwen; je moet altijd achterom kijken of jij niet de enige bent die aan het ontsnappen is.'

Met vriendelijk groet,
Hein van Iersel (hein@nwst.nl)
Hoofredacteur

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-5113

VRAAG EN ANTWOORD

mede
mogelijk
gemaakt door
Agrifirm

WAT IS DE ROL VAN DE BODEM BIJ EEN MOOIE GRASMAT?

De basis van een mooie grasmatt is een goede, gezonde bodem. Agrifirm Plant adviseert u bij het verbeteren van de bodemgesteldheid en de verzorging van de bodem. De accenten in het advies liggen op kwaliteit, rendement en duurzaamheid.

Mooie en gezonde grasmatt met Top Mix meststoffen

Top Mix is een unieke meststoffenlijn exclusief ontwikkeld voor Agrifirm Plant. De lijn is uitermate geschikt voor het bemesten van sportvelden, golfcoursen, graszoden of gazons die een bijzondere bemesting behoeven. De Top Mix meststoffenlijn is erkend door ISA Sport, het instituut voor sportaccommodaties. De producten zijn breed toepasbaar en uitstekend strooibaar.

Duurzaam beheer

De Top Mix meststoffen bevatten stoffen die de omzetting van ammonium (NH_4^+) naar nitraat vertraagt. In ons advies richten wij ons erop om met minimale belasting van het milieu een optimaal resultaat te bereiken.

Voordelen

- > Verbetert de weerstand tegen ziekten
- > Goede beschikbaarheid van stikstof en magnesium voor de plant
- > Geen vastlegging van fosfaat in de bodem
- > Toe te passen op elk tijdstip in het strooiseizoen
- > Geen nadelige effecten voor mens, dier en milieu

Voor de verzorging van uw gras heeft Agrifirm Plant verschillende meststoffen. Of u nu een grasveld aanlegt of een onderhoudsbemesting wilt doen, wij hebben de juiste producten. Ons advies is maatwerk, uw resultaat is ons uitgangspunt.

Peter Swinkels
specialist Openbaar Groen

Wilt u meer informatie over de Top Mix meststoffen?

Neem dan contact op met uw specialist of de bel naar de afdeling Verkoopondersteuning T 088 488 12 60.

schakel in succes

Agrifirm Plant

plant@agrifirm.com

088 488 12 00

www.agrifirm.com/plant

Landgoedlaan 20

7325 AW Apeldoorn

Postbus 20012

7302 HA Apeldoorn

MASTERLINE

graszaadmengsels voor
professionals

inno-seeds

seeds - science - solutions

*Speciale 4turf actie.
Koop 4turf graszaad en
ontvang de **GRASSPION** met
NASA-technologie **GRATIS!** **

* Vraag naar de voorwaarden

HIGHTECH GRAS

De nieuwe standaard
voor sport en recreatie!

4x beter

- Betere ziekte tolerantie
- Betere droogte tolerantie
- Beter resultaat bij doorzaaien
- Betere start voorjaar